

HÍRADÓ

XXII. ÉVFOLYAM, 22. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1978. JÚNIUS 3.

Megkezdődött az ENSZ rendkívüli leszerelési ülészaka

Veszeln Gyuranovics jugoszláv kormányfő, Walter Mondale amerikai alelnök, Simon Alberto Consalvi venezuelai külügyminiszter, Szpirosz Kipriani ciprusi államfő és Thorbjörn Fälldin svéd miniszterelnök beszédével megkezdte érdemi munkáját New Yorkban az ENSZ-közgyűlés rendkívüli leszerelési ülészaka.

Tito elnök üzenetben fordult az ülészakkhoz, amelyre „csak most” került sor, noha a rá vonatkozó kezdeményezés 1961-ben történt. „Első ízben megalakulása óta, a világszervezet rendkívüli ülészakkjának napirendjére tűzött egy olyan problémát, amelynek megoldásától közvetlenül függ az országok, nemzetek és népek sorsa, egyáltalán az emberiség fennmaradása” — hangoztatta az üzenet. A jugoszláv államfő üdvözölte üzenetében a bizonyos fegyverzetfajták korlátozása és ellenőrzése terén elért eredményeket, mint a vezető katonai hatalmak közötti kedvezőbb légkör megteremtése irányába mutató első bátorító jeleket.

Eddigi bejelentések szerint — különböző időszakokban — húsz állam- és kormányfő, öt alelnök vagy miniszterelnök, helyettes, ötvenhárom külügyminiszter és három egyéb miniszter vesz részt küldöttveztőként az ülészakk munkájában, amely június 28-ig tart. A megnyitó ülésen jóváhagyott napirend szerint előbb az általános vitában, majd az

ügynevezett teljes bizottság ülésein át kell tekinteni és értékelni kell a jelenlegi nemzetközi helyzetet, tekintettel „a leszerelés területén teendő lényeges előrehaladás égető szükségességére”, figyelembe véve a fegyverkezési verseny folytatódását, valamint azt a kölcsönös összefüggést, amely a leszerelés, a nemzetközi béke és biztonság, valamint a gazdasági fejlődés között áll fenn.

Az ülészakkon el kell fogadni egy leszerelési nyilatkozatot, egy akcióprogramot (ezek közös zárokkönyvbe kerülnek), végül meg kell vizsgálni az Egyesült Nemzetek szerepét a leszerelésben, a leszerelési tárgyalások egész mechanizmusát, beleértve leszerelési világszervezetek összehívásának kérdését. Az ENSZ New York-i székhelyén a 149 tagállam népes kormányküldöttségének, szakértői hadának megérkezése, a nagy nemzetközi szervezetek, a békekutató és stratégiai kutatóintézetek delegációinak megjelenése, a máris megkezdődött két- és több oldalú megbeszélések, sajtókonferenciák sora önmagában is jelzi, hogy észrevehetően megnövekedett az érdeklődés a leszerelés iránt, és nagy készség mutatkozik különböző oldalakról olyan utak keresésére, amelyeken a biztonság szabta keretek közé lehetne visszazorítani a fegyverkezést, az államok katonai potenciálját,

Biztonsági Tanács állandó tagjai és katonai szövetségeik hadseregeinek és azok hagyományos fegyverzetének szinten tartását, azaz a növeledről való lemondást.

Az atomfegyverek gyártásának beszüntetéséről és az atomfegyverkészletek csökkentéséről folytatandó tárgyalásokon szovjet véleményt szerezni minden atomhatalomnak részt kell vennie, de kívánatos néhány atomfegyverrel nem rendelkező állam bekapcsolódása is.

Andrej Gromiko ezután kitért a nemzetközi erőszaktétel kizárásának a leszereléssel harmonizáló témájára, majd az atomsorompó kérdését érintve, fontos bejelentést tett: — A Szovjetunió soha nem alkalmaz atomfegyvert olyan államok ellen, amelyek lemondanak ilyen fegyverek előállításáról és beszerzéséről, és amelyeknek területén nincsenek ilyen fegyverek.

Indítványozta ezután, hogy a rendkívüli leszerelési ülészakk vitassa meg egy olyan kötelezettségvállalás kérdését, amelynek alapján az atomhatalmak nem helyeznek el atomfegyvereket olyan államok területén, ahol jelenleg nincsenek ilyen fegyverek.

Andrej Gromiko beszédében is megismételte a neutronfegyverrel kapcsolatos közismert szovjet álláspontot és azt a javaslatot, hogy az államok kölcsönösen mondjanak le a fegyver gyártásáról.

A SALT-tárgyalásokkal kapcsolatban a szovjet külügyminiszter jelezte, hogy sok nehézséget leküzdöttek, s van lehetőség a fennmaradt kérdések megoldására is. A most előkészítés alatt álló egyezmény aláírása után a Szovjetunió nyomban kész mennyiségi csökkentést és minőségi korlátozást előíró tárgyalásokra.

Ami a „teljes atomcsend”, tehát az „összes nukleáris kísérletek betiltását” illeti, Gromiko jelezte a szovjet engedményeket az ellenőrzés kérdésében, a békes nukleáris robbantások moratóriumára kérdésében. Hozzáfűzte, hogy a szerződés akkor is hatályba léphet, ha egyelőre nem mind az öt atomhatalom, hanem csak a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Anglia lesz részese.

A leszerelési világkongresszus összehívását sürgetik

Az UNESCO főigazgatójának beszédével befejeződött New Yorkban az ENSZ-közgyűlés rendkívüli leszerelési ülészakkjának első munkahete. A jugoszláv miniszterelnök, az amerikai alelnök, a francia köztársasági elnök — meghatározott állampartok számára irányadó — beszédei után Gromiko szovjet külügyminiszter felszólalása új dimenziót nyitott az általános vitában.

A vitában felszólaló Bohuslav Chnoupek csehszlovák külügyminiszter, sürgetve a bizalom egyensúlyának megteremtését a rettegés egyensúlya helyett, rámutatott, hogy az elmúlt években számos tárgyalás volt már a leszerelési témák széles skálájáról, sikerült a lázas ütemű fegyverkezés néhány csatornáját lezárni, „de távolról sem mindet és távolról sem a legveszélyesebbeket”. Bebizonyosodott, hogy a politikai enyhülés többé nem elégséges. — Ha csak a mostani ülészakk idejére leállítanák a fegyverkezést, 30–35 milliárd dollárt lehetne megtakarítani — mondotta a csehszlovák küldöttség vezetője.

— Csehszlovákia úgy véli, hogy ülészakkunk akkor tölti

A Szovjetunió nagy jelentőséget tulajdonít a hagyományos fegyverzet csökkentésének is, hiszen — mint a szovjet diplomácia vezetője elmondta — a világ fegyverkezési kiadásainak nyolcvan százalékát ez a terület emésztte fel. Beszélt a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokról, a szovjet-amerikai fegyverkezéskorlátozási megbeszélések néhány újabb keletű témájáról, majd a már megkötött nemzetközi leszerelési egyezmények kapcsán feltette a kérdést: — Miért nem csatlakozott az ENSZ-tagállamok harmada az atomsorompó-szerződéshez? Miért nem részese az atomcsend-szerződésnek az ENSZ-tagállamok majdnem harmada, a baktériumfegyvert betiltó szerződések és a tengerfenékegyezménynek a tagállamok több mint fele? Ez a terület, ahol nem általános szövegek, hanem van szükség a leszerelés kiánatosságáról, hanem egy egyszerű és magától értetődő cselekedetre: csatlakozni kell a meglévő szerződésekhez és egyezményekhez. Itt semmiféle fenntartás nem lehet megengedhető.

Andrej Gromiko javaslatot tett a katonai költségvetések csökkentésére, majd a leszerelési tárgyaló szervek kérdéséről, sürgette a leszerelési világszervezetet, hogy a leszerelési tárgyaló szervek teljes át-szervezését szorgalmazó korábbi szónokoknak, megjegyezte: — Könnyű a kialakult mechanizmusokat szétrombolni, de hasznára válik-e ez a leszerelés ügyének? Nem azok malmára hajtja-e a vizet, akik valójában nem akarják a leszerelést? Egyetlen mechanizmus, egyetlen segédszerv és annak munkája sem lehet jobb, mint azoknak az államoknak a politikája, amelyek képviselve vannak benne.

A szovjet külügyminiszter beszéde végén hangsúlyozta, hogy természetesen, szerves alap van a szocialista országok és az el nem kötelezett államok együttműködéséhez, amelyek „nem csekély tényezővel járulnak hozzá a nemzetközi biztonság megszilárdulásához, a népek szabadságának és függetlenségének erősítéséhez.”

A szovjet külügyminiszter beszéde végén hangsúlyozta, hogy természetesen, szerves alap van a szocialista országok és az el nem kötelezett államok együttműködéséhez, amelyek „nem csekély tényezővel járulnak hozzá a nemzetközi biztonság megszilárdulásához, a népek szabadságának és függetlenségének erősítéséhez.”

Pierre Elliott Trudeau kanadai miniszterelnök felhívta a figyelmet arra, hogy 1945 óta hagyományos fegyverekkel 133 háborút vívtak, ezekben 80 ország vett részt és 25 millió ember halt meg. A kanadai kormányfő részletesen szövegezte a fegyverkereskedelemtől, az atomenergetika problémáiról, a leszerelési tárgyaló szervekről. Üdvözölte Franciaország bekapcsolódását a „leszerelési dialógusba”, és reményét fejezte ki, hogy Kína is „legjobb érdekeit szolgáló aktust lát majd a mások leszerelési erőfeszítéseivel való csatlakozásban”.

Az UNESCO főigazgatója javasolta egy, a nevelés és a leszerelés kérdéseivel foglalkozó világkongresszus összehívását 1980-ra, valamint a leszerelésre nevelés felvételét az iskolai tantervekbe.

Brezsnyev üdvözlése Afrika napja alkalmából

Leonyid Brezsnyev, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége, a szovjet kormány, a szovjet nép és a maga nevében szíves üdvözlést intézett az afrikai államok kormányaihoz és népeihez Afrika napja alkalmából.

Annak kapcsán, hogy Afrika felszabadulásának napja ebben az évben egybeesik az Afrikai Egység-szervezet megalakulásának 15. évfordulójával, Brezsnyev elismeréssel szövegezte arról a szerepről, amelyet az AESZ az afrikai államok antiimperialista és antikolonialista alapokon való támogatásában, a Szovjetunió nem akar háborút, a Szovjetunió a háború határozott ellensége. Szovjet veszély nem fenyegeti és nem fenyegetheti a földrészek egyetlen részét sem. Biztosítani a szilárd, tartós békét — a szovjet külpolitika legfőbb célja. Országunk békeszerető irányvonala alaptörvényünk, a Szovjetunió alkotmánya is rögzíti — hangzott Brezsnyev üzenete.

„A Szovjetunió világos és határozott álláspontot foglal el Afrika és más kontinensek felszabadult államainak irányában. Országunk mindent elkövet, hogy fejlesse velük a baráti és gyümölcsöző együttműkö-

dést, támogassa a politikai függetlenség és a gazdasági önállóság megszilárdításáért, a nemzetközi gazdasági kapcsolatoknak igazságos, az egyenjogúság alapján történő átszervezéséért vívott harcukat. Sikrasszalunk minden népek azért a jogáért, hogy maga válassza meg fejlődésének útját... Támogatjuk az afrikai országoknak azokat a követeléseit, hogy atommentes övezetté tegyék a kontinentet, és megakadályozzák azt, hogy a Dél-afrikai Köztársaság nukleáris fegyverhez jusson. A Szovjetunió nem akar háborút, a Szovjetunió a háború határozott ellensége. Szovjet veszély nem fenyegeti és nem fenyegetheti a földrészek egyetlen részét sem. Biztosítani a szilárd, tartós békét — a szovjet külpolitika legfőbb célja. Országunk békeszerető irányvonala alaptörvényünk, a Szovjetunió alkotmánya is rögzíti — hangzott Brezsnyev üzenete.

A jemeni honvédelmi miniszter Magyarországon

A hivatalos, baráti látogatáson hazánkban tartózkodó Al Ahmed Nasszer Anter, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság Nemzeti Frontja Egyesített Politikai Szervezete Központi Bizottságának tagja, a JNDK honvédelmi minisztere megkoszorúta a Hősök téréen a Magyar Hősök Emlékművét és a Szabadság téren a Szovjet Hősök Emlékművét. A koszorúzásnál jelen volt Czinige Lajos vezérredes, honvédelmi miniszter és Giltner Andor, a fővárosi tanács elnökhelyettese. Ott volt Mohamed Yehya Ghaber, a JNDK nagykövetségének Budapesti és akkreditált katonai attaséja. A Szabadság téri tiszteletadáson részt vett Dmitrij Oszadcsij vezérőrnagy, a Szovjetunió nagykövetségének katonai és légügyi attaséja.

A jemeni katonai küldöttség Czinige Lajos társaságában vidéki körútra indult; a program Kecskeméten, a megyei pártbizottság székházában megkezdődött, ahol Bács-Kis-

kun megye párt- és tanácsi vezetői fogadták a katonai küldöttséget, amely egy repülőalakilatot is felkeresett.

A katonagyűlést Papp Dezső vezérőrnagy, az MSZMP Néphadseregi Bizottságának első titkára nyitotta meg, majd Czinige Lajos honvédelmi miniszter mondott beszédet. Méltatta a nép ügyéért mélységesen elkötelezett jemeni hadsereg sikeres felszabadító harcát és aktív részvételét a gazdasági építómunkában, s szövegezte a két ország forradalmi pártjai népei és fegyveres erői között kialakult testvéri együttműködés továbbfejlesztésének jelentőségéről. Ezután a jemeni honvédelmi miniszter szólt fel. Beszélt felszabadító harcukról, a népi hatalom elleni törő ellenforradalmi erőkkel folytatott küzdelemről, s a baráti országok együttműködésének fontosságáról; végezetül átadta népe, kormány üdvözlését a magyar népek s vezetőinek.

Kádár János látogatása a DIVSZ-nél

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára látogatást tett a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség székházában, Maróthy Lászlónak, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a KISZ Központi Bizottsága első titkárnak és Kovács Jenőnek, a KISZ KB titkárnak kíséretében. Kádár Jánost a székház előtt a DIVSZ Iroda tagjainak és magyar dolgozóinak élén Ernesto Ottone, a DIVSZ elnöke és Barabás Miklós, a szövetség főtitkára fogadta.

Az MSZMP KB első titkárát a DIVSZ és a KISZ kapcsolatairól, a világszövetség munkájához nyújtott magyar támogatásról, valamint a magyar apparátus munkájáról Barabás Miklós tájékoztatta.

Ezután Kádár János megtekintette a nyomdát, majd a szövetség párt- és társadalmi szervezeteinek vezetői ismertették munkájukat. Ezt követően a DIVSZ Irodája Ernesto Ottone elnökletével ünnepi

ülést tartott, amelyen a szövetség elnöke bemutatta az iroda tagjait. Tájékoztatta a vendéget a DIVSZ X. közgyűléséről és a szövetség azóta kifejtett sokoldalú tevékenységéről, s köszönetet mondott a magyar népek, a magyar kormányának a DIVSZ munkájához biztosított kiváló feltételekért, valamint a magyar ifjúságnak vendégszeretetéért. A továbbiakban az indiai, a kubai, a libanoni, a szovjet és a szudáni ifjúság képviselője ismertette a szövetségnek az egyes világrészekre kiterjedő tevékenységét. A tájékoztatók után Kádár János megköszönte a szíves fogadtatást; az MSZMP Központi Bizottságának nevében üdvözölte az ünnepi ülés résztvevőit és további sikereket kívánt a Demokratikus Ifjúsági Világszövetségnek. Az ünnepi ülésen a szövetség elnöke átadta Kádár Jánosnak a DIVSZ emléklapkáját.

Prága várja Leonyid Brezsnyevet

„Népünk őszinte örömmel fogadta a hirt a szovjet párt- és kormányküldöttség csehszlovákiai látogatásáról. S különösen örül Leonyid Brezsnyev érkezésének, aki a csehszlovák nép, hazánk, pártunk nagy barátja. Ezért úgy készülünk erre a találkozóra, mint igazi ünnepre.” E szavakat Gustáv Husák, a CSKP főtitkára, Csehszlovákia államelnöke mondta, s az APN tudósítói idezi telexkommentárjában.

A tudósító egyebek között hangsúlyozza: „A szovjet embereket öröm és megelégedettség tölti el, amikor a csehszlovákiai öt éves terv végrehajtásának sikereiről érkezik hozzájuk hír. Például arról, hogy

a nemzeti jövedelem már 1976 —1977-ben elérte a teljes öt évre előirányzottakat a 36 százalékát, s hogy a lakosság bevételei egy év alatt több mint 8 százalékkal növekedtek.”

„A két testvérország között lép fel minden nemzetközi fórumon, ahol a politikai enyhülés katonai enyhülésé feljlesztéséért folyik a harc — folytatja a kommentátor. Maga a Varsói Szerződés is a béke eszköze, hiszen kimondja, hogy tagországi mindent elkövetnek a fegyverzet általános csökkentéséért és a nukleáris tömegpusztító eszközök eltávolításáért. A Szovjetunió és Csehszlovákia pedig megbízható és aktív fegyvertársai egymásnak e tekintetben”.

Általános vita az ENSZ-ülészakkon

A Francia Köztársaság elnökének, Giscard d'Estaingnek a beszédével folytatott munkáját a világszervezet közgyűlésének rendkívüli ülészaka.

Franciaország a jelenlegihez hasonló, további leszerelési ülészakkot akar az ENSZ keretében, emellett javasolja, hogy az ENSZ-közgyűlésnek legyen egy állandó leszerelési bizottsága — ilyen egyébként már van, de 1965-ben ülésezett utoljára —, a genfi leszerelési értekezlet helyébe pedig lépjen egy olyan új tárgyalószerv, amely „konkrétabb kapcsolatban áll az ENSZ rendszerével”. „Ha ezeket az elveket már átvittük a gyakorlatba, Franciaország kész lesz megvitatni egy ilyen tésztület életre hívásának útjait és azután részt vesz abban” — jelentette ki Giscard d'Estaing.

Vojtaszek lengyel külügyminiszter felszólalásában támogatja azokat a javaslatokat, amelyek Leonyid Brezsnyev 1978. április 25-i beszédében fogalmazódtak meg. Helyeselte az el nem kötelezett államoknak azt az állás-

pontját, hogy a rendkívüli leszerelési ülészakk kezdeményezze egy átfogó leszerelési program kidolgozását, amely előirányozná az atomháború veszélyének kiküszöbölését, az atomfegyverek és az összes többi tömegpusztító fegyver betiltását.

Elhangzott Walter Mondale amerikai alelnöknek a leszerelési szempontjából tárgyszerű, de katonapolitikai szempontból élesen szovjetellenes beszéde. Az amerikai államférfi fizikailag az ENSZ-közgyűléshez beszélt, de beszéde javarészt a NATO-nak szólt, amely lázasan készül washingtoni csúcsertekezletére.

Andrej Gromiko, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió külügyminisztere New Yorkban találkozott Louis de Guiringaud francia külügyminiszterrel.

A szovjet külügyminiszter ugyancsak találkozott Bohuslav Chnoupekkal, csehszlovák kollégájával,

Szovjet javaslat a fegyverkezési hajszá megszüntetésének gyakorlati lépéseire

Gromiko szovjet külügyminiszter konkrét javaslatokat tartalmazó beszédet mondott New Yorkban, az ENSZ-közgyűlés rendkívüli leszerelési ülészakkján. „A fegyverkezési hajszá megszüntetésének gyakorlati útjai” — ez a címe a szovjet javaslatokat tetelesen megfogalmazó, hat fejezetből álló dokumentumnak, amelyet Andrej Gromiko beszéde alatt a delegátusok és a sajtó rendelkezésére bocsátottak.

— A Szovjetunió azzal az elkötelezettséggel állt elő az ülészakra, hogy előmozdítsa annak sikerét. Az ülészakk megfelel a békeszerető népek és államok várakozásának, ha közelebb hozza a fegyverkezési hajszá megszüntetését, a leszerelést. Meggyőződésünk szerint az egész probléma lényege az, hogy áttérjünk a ne-

mes — talán hasznos, de kevésbé elkötelező — óhajokról, a gyakorlati értelemben megfoghatatlan ajánlásokról a konkrét — hangsúlyozom, éppen a konkrét — lépésekre a világpolitika e fő irányában, a tartós béke felé.

Elérkezett az ideje — folytatta —, hogy felvessük a nagy katonai potenciállal rendelkező államok fegyverzete és fegyveres erői vonatkozásában a további mennyiségi és minőségi növelés teljes beszüntetésének kérdését, ami magába foglalja mindenfajta atomfegyver rendszerbe állításának beszüntetését, valamennyi egyéb tömegpusztító fegyver gyártásának leállítását és e fegyverek betiltását, a nagypusztítóerejű, új típusú hagyományos fegyverek létrehozásának betiltását, végül a

A HÍREK HÁTTÉRÉBŐL

MOSZKVA MÁR BIZONYÍTOTT – WASHINGTONON A SOR

Joggal lehet rendkívüli jelentőségűnek minősíteni Andrej Gromik szovjet külügyminiszternek az ENSZ-ben elhangzott beszédét a leszerelés időszaki problémáiról. A szovjet lapok egy része teljes terjedelemben közölte a szöveget, bőven ismertette azt a rádió, a televízió pedig már a szovjet javaslatot visszhangjáról is beszámolt.

A közgyűlés rendkívüli ülésére az ENSZ-ben a szovjet javaslatot nemcsak egyszerűen elfogadják, hanem megbeszélés alá is vonják. A szovjet javaslatot nemcsak egyszerűen elfogadják, hanem megbeszélés alá is vonják. A szovjet javaslatot nemcsak egyszerűen elfogadják, hanem megbeszélés alá is vonják. A szovjet javaslatot nemcsak egyszerűen elfogadják, hanem megbeszélés alá is vonják.

lentőségű bejelentés: ha sikerül megállapodásra jutni a hadászati fegyverek korlátozásáról, tető alá hozni a SALT-II megállapodást, akkor Moszkva kész az azonnali tárgyalásokra az ilyen fegyverek számának nagyrányú csökkentéséről is.

Erről tárgyal most a szovjet külügyminiszter Washingtonban. A Carter elnökkel megtartott találkozóról, amely az áprilisi moszkvai megbeszélések folytatása, egyelőre még csak szócskékat, hivatalos közleményt adtak ki, de ez is hasznosnak minősíti az eszmecserét. Moszkvában fontosnak tartják a tárgyalások eredményét: a washingtoni tanácskozás ugyanis képet adhat arról, melyik Amerikának kell hinni? Annak-e, amely a leszerelési ülésszakkal párhuzamosan, szinte annak ellensúlyozására rendezi meg a NATO csúcstalálkozóját éppen a fegyverkezés fejlesztéséről, s az ENSZ szövegéről is megismétli ennek igazolására a „szovjet fenyegetés” mondacsínált érveit, vagy annak, amely ugyanonnan készségeit nyilvánítja a leszerelési kérdések megtárgyalására, s derűlátóan nyilatkozik a SALT-megállapodás megkötésének lehetőségéről.

A Szovjetunió a közgyűlési ülésszakon is, Washingtonban is tettekel bizonyította meggyőzőségi készségét. Az elkövetkező napok adnak választ arra, ha az egyelőre az öt nukleáris nagyhatalom közül csak a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagy-Britannia írja alá. S egy másik nagy je-

gyan, hogy a politikailag bojkottált személyek listájára a baloldaliak széles körén kívül fölvetették az új Vafé párt jobbra nyitó néhány vezetőjét is, de a sorozatos letartóztatások, a lapbetiltások — mint például a népszavazási nemre fel szólító baloldali hetilap, az Al Ahali legutóbbi két számának bezárása — döntő mértékben a „felforgató vörösök” ellen irányulnak. Erre utal az a referendum előtti elnöki felhívás is, amelyben Szadat utasította Musztafa Khalilt, az ASZU Központi Bizottságának első titkárát, hogy „állítsa meg a baloldali párt (a Mohieddin vezette Nemzeti Haladó Párt. — A szerk.) kampányát. A Reuter kairói tudósítója ehhez hozzáfűzi: A kommunistákat

eltöltik attól, hogy funkciót töltsenek be az állami életben, a szakszervezetekben, a sajtóban, és írjanak a lapokban. Egyszersmind a Szadattal szemben álló nasszerista vezetőket is meg akarják akadályozni egy új hatalmi bázis kiépítésében — folytatja a nyugati hírügynökségi tudósító.

Ami pedig az újabb „kiigazítás” külpolitikai vonatkozásait illeti, idézzük az As-Sark című libanoni lapot: „A népszavazás csak azt mutatta meg, hogy a szadati demokrácia s annak jelszavai olyan álcák, amelyekre a jelenlegi rezsimnek szüksége van a bárhomann is jelentkező ellenzék elhallgatására, hogy Szadat megköthesse a különbékét Izraellel.”

A MONGÓLIAI ERDENET

A mongol sajtóban nagy figyelmet keltett E. Tumenjargal újságírónak a közelmúltban megjelent cikke Erdenet-ről, arról a szocialista városról, ahol a világ egyik legjelentősebb réz-molibdén bányája és ércdúsító kombinátja épül. A szerző jól ismeri a nagyszabású vállalkozás történetét, több alkalommal járt a helyszínen is.

A mongol nyelvben Erdenet annyit jelent, hogy „kincslelőhely”. Az erdeneti rézhegy sok mongol népdal és történet tárgya, színhelye. A forradalom előtti időkben a lámák átokkal sújtották azokat, akik a hegynek csak a közelébe mertek menni. Ma a „kincslelőhely” az egész mongol nép javára tárja föl rendkívül gazdag réz- és molibdénérczkészleteit. A szovjet és a mongol kormány közötti együttműködési megállapodás szerint 1974-ben kezdték meg a bánya és az ércdúsító kombinát építését. Úgyszólván a semmiből indultak, hiszen a környéken azelőtt sem utak, sem települések, sem elektromos vezetékek nem voltak. A nagyszabású munkálatokra jellemző, hogy 1976-ban, amikor a Mongol Népi Forradalmi Párt XVII. kongresszusának tiszteletére dolgozni kezdett a külszíni fejtés, egyetlen év alatt több mint egymillió tonna gépet, berendezést, építőanyagot szállítottak vasúton Erdenetbe.

Ma már egész város áll, utcákkal, lakóházakból, iskolákkal, kultúr házközpontokkal, üzletekkel, óvodákkal azon a helyen, amely négy évvel ezelőtt csak egy festői völgy volt a környező dombvidéken. A kitermelő és ércdúsító kombinát mellett számos kisebb kiszolgáló üzem, gyáregység épült. Így már működik a cementgyár, amelynek

egy részlege vasbetonelemeket, hágyári részegységeket állít elő. Van ezenkívül a városban fűrésztelep, acélszerkezeti építőelemeket gyártó üzem, nagy ácsműhely, műszaki és anyagraktár.

A bánya külszíni fejtésű. Első részlege, amelyben megkezdtek a termelést, 1580 méter magasan fekszik a tenger színe fölött. A gépek működésében, az irányító-szervező munkában mongol és szovjet szakemberek közösen dolgoznak. Az egyik szovjet gyárműnyű EGK-81 típusú exkavátort például közösen a szovjet Galejev és mongol tanítványa, Kisiad irányítja. A mongol munkás régebben a saringoli nyíltzsiniféjű bányáuzemben dolgozott, s onnan került át Erdenetbe, ahol szovjet kollegája segítségével megtanulja a rézércbányászathoz használatos nagy teljesítményű különleges exkavátor kezelését. Ez a példa is mutatja, hogy Erdenet nemcsak a jelentős népgazdasági objektum, hanem nagy szerepe van a szakemberképzésben is. A városban szakmunkásképző iskola működik, amely mind az üzemekben, mind pedig önállóan szervez tanfolyamokat. Ily módon rövid idő alatt 2500-an tanultak — főleg az építőipar köréből — szakmát.

A kombinát évi 16 millió tonna réz- és molibdénércet dolgoz fel, első egysége még az idén megkezdte a termelést. Mongóliában sokan a Bajkál-Amúr vasútvonal építkezéséhez, vagy a Káma-menti teherautógyárhoz hasonlítják jelentőségében az erdeneti kombinátot. S hogy nem túloznak, azt bizonyítja az adat: az erdeneti bánya és feldolgozó komplexum kétszeresére fogja növelni Mongólia exportlehetőségeit.

Harcok Shaba tartomány több részén

A francia intervenció csapatai és a zaire-i kormány hadseregének egységei Shaba tartományban folytatják a harcokat a felkelők ellen. A francia ejtőernyősök — párizsi jelentések szerint — mindaddig a térségben maradnak, amíg „megfelelő katonai erő nem váltja fel őket”. Francia források szerint a zaire-i kormánycsapatok a shabai Muts-habta város közelében megütözték a felkelők egy osztagával. Kolweizból érkezett jelentések szerint a felkelők egyes csoportjai a tartomány központja, Lubumbashi közelében harcolnak.

Tindemans belga miniszterelnök váratlan villámlátogatást tett Párizsban, és találkozott a francia-afrikai csúcserlekezletre a francia fővárosba érkezett Mobutu zaire-i elnökkel. Mobutu tábornok — mint Párizsban ismeretessé vált — tiltakozott a belga kormánytól, hogy visszavonta ejtőernyősét Zaire-ból.

Tindemans helyzete megszilárdult, miután a belga parlament kilencórás, viharos vita után 134:26 szavazatarányban bizalmat adott a kormányának. A belga miniszterelnök megerősítette, hogy kivonják a belga katonai alakulatokat Zaire-ból, de szükségesnek tartotta, hogy személyesen is megnyugtassa Mobutu tábornokot. Ezért sietett hozzá Párizsba. Másfelől a francia ejtőernyősök kivonását egyelőre elhalgatták, noha a baloldali pártok és a szakszervezetek sürgetik a hazarendelésüket. Mielőtt Giscard elnök útnak indult volna New Yorkba, új-ból leszögezte, hogy „az ejtőernyős egységek azonnal visszatérnek támaszpontjaikra, amint befejezték missziójukat”. Az elnök azonban visszavonásukra nem szabott meg semmiféle határidőt.

Noha a párizsi francia-afrikai csúcserlekezlet záronyilatkozata a résztvevőknek csak azt az „óhaját” fejezi ki, hogy

„rövid idő alatt konkretizálják szolidaritásukat”, a L'Humanité rávilágít arra: ez a „konkretizálás” egy francia irányítású afrikai intervenció katonai alakulat létrehozatalát jelenti. „Nyilvánvaló — írja a lap —, hogy a pánafrikai katonai erőt politikai, gazdasági és pénzügyi eszközökkel Franciaország irányítaná és francia tiszt vezelné. Ez aggasztó fejlemény lenne, és egyik első következménye Afrika még súlyosabb megosztásának volna.”

Az FKP parlamenti képviselőcsoportha újabb nyilatkozatban követelte, hogy a kormány adjon számot a nemzetgyűlés afrikai politikájáról, és különböző zaire-i katonai beavatkozásáról.

A shabai katonai beavatkozás után a belga politikai és gazdasági körök azt a kérdést foglalkoztatja, melyet a Le Soir című brüsszeli lap vezércikkében így fogalmazott meg: „Maradni vagy nem maradni Zaire-ban?” — írja az MTI brüsszeli tudósítója.

A válasz természetesen: igen, s ezt a választ két számmal lehet igazolni. Belgium a múlt évben több mint 700 millió dollár értékű nyersanyagot, elsősorban rezet importált Zaire-ból, s a belga befektetések értéke negyvenszerese a franciáknak. Az igazi kérdés tehát így hangzik: hogyan lehet Zaire-ban maradni úgy, hogy a befektetések biztonságban maradjanak, és a profit továbbra is biztonságosan és folyamatosan érkezzen Belgiumba?

Moses Mabida, az Afrikai Nemzeti Kongresszus forradalmi tanácsának (Dél-Afrika) titkára Moszkvában interjúkat adott a TASZZ tudósítójának a zaire-i fejleményekről. Az afrikai politikai hangvételű: az imperializmus nem tud beleyugodni leggazdagabb afrikai gyarmatainak elvesztésébe — amint ezt a NATO-tagállamok fegyveres zaire-i beavatkozása is tanúsítja.

A Kennedy-szeizmográf

Carter elnök környezetében most figyelemreméltóan sokat beszélnek két külpolitikai témáról — belpolitikai sikerért. Mindkettő a törvényhozással kapcsolatos. Az egyik a Panama-szerződés elfogadtatása a kongresszussal, a másik a közkeleti repülőgép-szállítási csomagterv, amire nagy nehezen ugyancsak rábólintottak a honatyák.

Rendes körülmények között ezek afféle rutinaktiók, de minden jel arra mutat, hogy az amerikai belpolitikában most nincsenek rendes körülmények. A választási félidő idején ijesztenő zuhannak az elnök népszerűségi mutatói.

Carter a hagyományos elnöki pihenőhelyen, Camp Davidben különleges szupertanácskozást hívott össze. A megbeszélés hivatalos célja annak megvitatása volt, „hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az állami irányítást”. A kevésbé hivatalos, annál közismertebb cél viszont az volt, mit lehetne tenni azért, hogy a második félidőben megforduljon a széljárás.

A hátralevő két esztendő alatt még sok minden történhet és az Egyesült Államokban a hivatalban levő elnök óriási előnnyel indul a választásokon. Jelenleg azonban nemcsak a Camp David-i tanácskozás és nem is csak Gallup és Harris felméréseinek eredménye utal arra, hogy — némi túlzással — valami kormányzati krízisférlől beszélhet a világ, hanem a Kennedy-szeizmográf is.

Van Amerikában egy bonmot. Így hangzik: a hivatalban levő elnök népszerűségének csökkenésével egyenes arányban növekszik a közvélemény, sőt a profi politikusok érdeklődése a soron következő Kennedy iránt.

Most is vannak ilyen jelek. Bár maga Edward Kennedy továbbra is elégséges érdeklenséget mutat, a klan tevékenysége megélenkült. Immár kilenc esztendő telt el az emlé-

kezetes chappaquiddicki tragédia óta (Kennedy egyik titkárja akkor furcsa körülmények között vízbe fulladt) és még több idő a két idősebb testvér meggyilkolása óta. A szenátor most 46 éves és szűkebb körben már tett olyan kijelentést, hogy „a szavazók nem feltétlenül rajonganak egy ötven feletti Kennedyért...”

A számok vastörvénye szerint ez azt jelentené, hogy Edward Kennedy „utolsó lehetősége” 1980...

Az, hogy a szenátornak pillanatnyilag „nincsenek elnöki ambíciói”, nem sokat jelent. Jól tudja, hogy demokrata párti honatyaként voksokat veszthetne, ha élesen szembe fordulna a saját pártjabeli elnökkel. A lojalitás hosszabb távon kifizetődő és az ő nevével, az ő vagyonával az ő családi hátterével Edward Kennedy még azt a fényűzést is megengedheti magának, hogy kampányát — ha egyáltalán rászánja magát — csak a hivatalos kampányidőszakban kezdi.

Az, hogy rászánja-e magát, nemcsak Carter, hanem a saját helyzetétől is függ. Politikailag a szenátor erősebb, mint valaha: számos kulcsfontosságú bizottság és albizottság tagja, illetve vezetője, a Capitolium egyik legnagyobb hatalmú embere. Emberileg azonban a pluszok mellett tekintélyes a mínuszok száma is. Neve szinte állandóan szerepel a pletykarovatokban (most éppen egy divatos sibajnoknővel kapcsolatban; felesége, aki többször volt alkoholelvonó kúrán, a minap elköltözött). Ráadásul a felmérések tanúsága szerint sokan szánalomból nem szavaznának Kennedyre. Ez indok: „Azok, akik két bátyját megölték, őt sem hagynák az elnöki székbén.”

A szenátornak tehát elég oka van ahhoz, hogy ne siesse el a döntést. Ez azonban nem változtat azon, hogy a Kennedy-szeizmográf kileng.

SACHIKO

Tüntető csoportja érkezik az ENSZ-palota elé. A létszámban többszörös túlerőben levő rendőrök mindjárt terelni kezdik őket, minél távolabb, még a vaskerítéstől is. De a csoport vezetője engedélyt mutat fel, tehát bevonulhatnak a palota kertjébe.

Minigyűlések kezében doboz, a dobozokban papírlapok, papírtekersek — húszmillió aláírással. Az aláírással teli dobozokat hozók valamennyien japánok. Annak a népnek a megbízásából érkeztek, amely már megismerte az atombombázás szörnyű pusztítását. Az általuk hozott üzenet világos, érthető, s kifejezi az egész világ népeinek követelését: tiltsák be az atomfegyverek gyártását, semmisítsenek meg minden atomfegyvert.

Az üzenetet hozó nem hivatalos megfigyelőként érkező csoportjának valamennyi tagja a Hirosima és a Nagaszaki elleni amerikai atombombátaladás túlélői közül való. Az aláírással átadásán kívül je-

lenlétükkel is hangsúlyozni kívánják e nagy létszámú, tekintélyes tanácskozás előtt, hogy az emberiség biztonsága, jövője sürgős cselekedeteket követel az atomfegyver minden fajtája ellen.

Az aláírással hozók csoportjában ott halad nemzeti öltözetben egy törékeny természetű, sápadt arcú nő, Sachiko Yonai. Számára Hirosima és Nagaszaki bombázása nem egyszerűen történelmi esemény, hanem személyes tragédia, fájdalom emlék. Tolmács segítségével elmondja az újságíróknak, hogy szüleit, testvéreit, rokonait mind elvesztette a bombázás során. Amikor az atombombák ledobása után visszatért Hirosimába, édesanyjának és nővérének csak a csontjait és hamvait találta. „Azért jöttem haza, hogy az ENSZ-közgyűlés leszerelési ülésszakára, hogy fájdalommal is hassunk a kormányok képviselőire, cselekedjenek, hogy a mi veszteségünk és bánatunk ne legyen többé senki személyes tapasztalata...”

ÚJABB „KIIGAZÍTÁS” EGYIPTOMBAN

Ezekben a napokban sok szöveg Kairóban 1971 májusáról, amikor is az elnök legfőbb politikai ellenfeleinek letartóztatásával válaszolt a kormány intézkedéseit mind határozottabban bírálóknak. Mostanában a hivatalos körök szívesen nevezik „kiigazított forradalomnak” az 1971-es tisztogatást. Nem a pusztán véletlen műve, hogy a vasárnap lebonyolított népszavazás kairói kormánykörökben újabb „kiigazításnak” tekintik. Hogy a legszembetűnőbb népi támogatás benyomását keltse, az egyiptomi vezetők ezúttal is a korábbi években már bevált népszavazás módszeréhez folyamodtak. A népszavazás kimenetele nem volt kétséges, hiszen a korábbi, hasonló referendumokon a túlnyomó többség mindig az elnöki javaslatok mellett szavazott, azaz a szavazás a hivatalos politikával egyet nem értők ellen irányult.

Az elnök élesen támadta a baloldalt, mondván, hogy „a baloldali szervezete az 1977. januári eseményeket” — az élelmiszerválság miatt tömegek lázadtak fel —, s „a baloldali vezetők ettől a naptól kezdve saját sorsukat írták meg”. A

mostani népszavazás kommentálására áttérve, konkrétan megjelölte, kiket tart valódi ellenfeleiknek. „A népszavazás véget vet a maroknyi csoport által irányított vörös felforgató tevékenységnek. A kommunizmus nem fogja megvetni a lábát Egyiptomban.”

Ezeket az idézeteket olvasván, világos a népszavazás fő célja: mindenáron elhallgattatni az ellenzékét. Az egyiptomi vezetés láthatóan úgy vélekedik, hogy a „nemzeti egység és az osztálybéké jegyében” jobb minél előbb lecsapni az elégedetlenkedőkre, akik egyre hangosabban kérik számunkra a „nyitott kapuk” gazdaságpolitika egyre nyilvánvalóbb kudarcát, a meredeken emelkedő árakat, a fokozódó belpolitikai feszültséget. Most itt az alkalom — gondolják —, hogy átfogó támadást indítsanak a kül- és a belpolitikai bíráló valamennyi erő ellen, működjön az akár a pártokban, szakszervezetekben, a sajtóban, vagy akár a törvényhozásban.

Noha Kairóban a hivatalos vezetés szeretné a jobbra és a balra egyaránt lecsapó közeputas berendezés tetszelegni, a tények mást mutatnak. Igaz

Hua Kuo-feng fogadta Brzezinskit

Zárt ajtók mögött tárgyalt Pekingben Carter amerikai elnök nemzetbiztonsági főtanácsadója kínai vendégelölával. Brzezinskit fogadta Huang Hua külügyminiszter, majd Teng Hsziao-ping miniszterelnök-helyettes is. A kínai külügyminiszter — miután leszögezte az amerikai vendég tiszteletére adott vacsorán, hogy Kína és az Egyesült Államok azonos, vagy hasonló nézeten van a jelenlegi nemzetközi helyzet számos kérdésében — erélyes hangon ítélte el a „szocial-imperializmust”, kirohant az enyhülés irányzata ellen és minden országot, azaz az Egyesült Államokat is, egy ségre hívott fel a Szovjetunió állítólagos hegemonista törekvései ellen.

Brzezinski vette a lapot és biztosította kínai külügyminisztert: az Egyesült Államok vezetése életbevágóan fontosnak tartja a barátság ápolását Kínával, s Washingtonnak érdeke, hogy Kína erős legyen, mint ahogy nyilvánvalóan Kínának is érdeke a hatalmas, magabiztos és globálisan tevékenykedő Egyesült Államok léteztése.

A kínai sajtó szűkszavúan számol be Teng Hsziao-ping és Brzezinski tárgyalásairól és csupán annak leszögezésére szorítkozik, hogy a találkozon „komoly és nyílt eszmecsere” volt közös érdekű nemzetközi, valamint bilaterális kérdésekről. Pekingi diplomáciai és sajtóköri körök bizonyosra veszték, hogy a két fél megvitatta az ázsiai, az európai, az afrikai és a közkeleti helyzetet, illetve a két ország viszonyát a Szovjetunióval.

Annak ellenére, hogy Kína a jelek szerint sokkal inkább érdekelt az Egyesült Államokkal való globális együttműködés kérdéseiben, mint a kapcsolatok hivatalos normalizálásában, mégis napirendre került a kapcsolatok rendezésének kérdése, Pekingi megfigyelők nem tekintik véletlennek, hogy Brzezinski látogatásának közeledtével eltűntek a Tajvan felszabadítására vonatkozó utalások a kínai sajtóból és a kínai vezetők megnyilatkozásaiból.

Zbigniew Brzezinskit fogadta Hua Kuo-feng, a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának elnöke, a kínai államtanács elnöke.

SZABAD ÉLET – SZABAD IDŐ

2

A szabad idő eltöltésének vannak valamivel költségesebb módjai is. Helytelen lenne ezekről eleve lemondani, sőt egyenesen érdemes takarékoskodni azért, hogy az ember ezeket megismerje.

Mindenki szereti az érdekes történeteket, az okos ember igyekszik tanulni a másokkal előforduló dolgokból, szereti összehasonlítani a saját életét a másokéval. Ha ezek a történetek meglevenednek előttünk a színpadon, ha végigkísérhetjük mások életét, küzdelmeit, ha lelkesedni tudunk az előttünk lejátszódó események hőseiért, vagy ha kinevetjük ostobaságukat — egy élettapasztalattal gazdagabbak lettünk. Vagyis nemcsak azért szórakozunk jól a színházban, mert megleshetjük mások életét, hanem azért is, mert tanulhatunk példájukból. Nem véletlen, hogy a színházban három és félezer éves múltja van — játszva tanít, játszva formál bennünket. És mert a színházban sokan ülünk együtt a nézőtérben, együtt sírunk és nevetünk a többiekkel, vagyis a színház egyforma hatást vált ki belőlünk. Nem túlzás azt mondani, hogy a színháznak emberformáló, társadalomalakító szerepe van, s talán a legerősebb hatása más művészi és irodalmi műfajok mellett.

Sok emberben érthetetlen ellenszenv tapasztalható a színházzal szemben, pedig talán sohasem voltak színházban.

A színház, mint családi esemény is érdekes lehet. Illik a színházra felkészülni, megfelelően felöltözni. Érdemes előre megismerni a darab szerzőjének nevét, a darab címét, a szereplő színészek kilétét. Ha könyvtárunkban, otthoni könyveink között megtalálható a bemutatott darab, érdemes azt akár a színházi előadás előtt, akár a színházi előadás után elolvasni. Így egy színházi látogatás szinte több napos programra ad lehetőséget, vagy legalábbis több napon keresztül kitölti szabad időnket.

Ha az anyagi helyzet megengedi, a színházi előadás élményét érdemes összekapcsolni egy szórakozóhely meglátogatásával. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a színházak bérleteket adnak ki, amelyeknek kettős előnye van: a jegy ilyenformán lényegesen olcsóbb, másrészt hosszabb távon biztosítjuk, hogy több színházi előadást tekinthessünk meg. Külön téma a zene, a zenehallgatás.

„Engem a komoly zene nem érdekelt!” — hányszor hallani ezt az önrésztesen vállalt, és némi daccal hangsúlyozott kijelentést fiataloktól, idősebbektől egyaránt.

Mit lehet ilyenkor válaszolni? Tulajdonképpen csak annyit: elég baj az, hogy ez igaz. Ne feledjük azonban, hogy nem a klasszikus zene nagyjai, nem az örökbecsű zeneművek látják kárát annak, ha valakit nem érdekel a komolyzene, hanem az, aki makacsul — és tegyük hozzá, értelmetlenül — lemond arról a maradandó élményről, amit a zene élvezete nyújt. Sokan szembeállítják egymással a könnyűzenét és a komoly zenét. Sokan bűnnek tekintik, ha valaki a tánczenét, az operett-muzsikát vagy a magyarnótákat kedveli, míg mások éppen a komoly zene imádatát tartják esztelen hobbinak. Ez a szembeállítás helytelen. Nem szabad megállni a könnyűzene kedvelésénél, érdemes megismerni a komolyzenét is. Természetesen nem lehet egyszerűre átváltani a slágerekről az oratóriumra, erre nincs is szükség, mert van alternatíva. A klasszikus operettek után már minőségis ugrást jelentenek a vígoperák. A jazz kedvelői számára a néger spirituálékon, a magyarnóta híveinek pedig az igazi népdalokon keresztül vezet a legjárhatóbb út a komolyzenéhez. Nem tanácsos egyszerre túl nagyot lépni. Fokozatosan kell megbarátkozni a komolyabb műfajjal. Célzerű kétszer-háromszor meghallgatni ugyanazt az operát, míg ismerőssé nem válik a zenéje. Minél többször halljuk, annál több szépséget fedezünk fel benne. Az eleinte idegennek, érthetetlennek tűnő muzsika egyre közelebb kerül fülünkhöz és szívünkhöz. Ha a rádióban komoly zenét játszanak, és a család bármely tagja szívesen hallgatja, ne zárrassuk el a rádiót. A „kezdőknek” előzetes tájékozódás után tanácsos kiválasztani egy operai előadást. Ha minden ismerős és barát azt állítja egy operáról, hogy szép, bizonyára tetszeni fog annak is, aki életében

először látja meg azt. Rendkívül gazdag élményt nyújt az operaházi előadás. Aki egyszer is megnézte és meghallgatta az Aida, a Trubadúr, a Carmen, az Otello, a Don Carlos, vagy a Traviata, a Rigoletto stb. előadásait, egész életre szóló élménnyel gazdagodott.

Igen hasznos időtöltés a képzőművészet megismerése. Sokan — sajnos — nem is tudják, hogy hol van a Szépművészeti Múzeum, vagy a Nemzeti Galéria, nem látták az eszteregomi Keresztény Múzeumot, illetve a budai Várast...

Felvetődhet a kérdés: mit nyújt az ember számára a képzőművészet?

Konrád Fiedler, a múlt század kiváló művészettudósa írta a képzőművészetről:

A képzőművészet legnagyszerűbb feladata, hogy sajátos eszközeivel olyan dolgok ábrázolását tudja a tudat szférájába emelni, amelyek a kifejezés más eszközeivel nem érhetők el.

Épp ezért azt vallja: a művészet egyike az ismeret szolgáltatásában álló nyelveknek. Eszerint a képzőművészet valami olyat tud tolmácsolni, amit máshogyan kifejezni nem lehet.

Olcsó és kellemes időtöltés akár a Szépművészeti Múzeum, akár a Nemzeti Galériában a világhírű festők műveinek megtekintése. Ugyanez mondható el a szobrokról is. Ha festményt, szobrot vagy épületet nézünk, nemcsak a szép formák, a színek harmóniáját látjuk, hanem a formák világából megismerjük a kort, és az istenekkel szüntelenül versenyre kelni akaró, magát az alkotás révén az enyészettől megmentő embert is. Ezért élő, mindig jelenvaló a művészet világa.

A múzeumokhoz hasonló szerepet játszanak a képzőművészeti kiadványok, a folyóiratok, a művészettörténeti könyvek, a művészi reprodukciók. Korunkban a nyomdatéchnika javulásával már sok olyan reprodukció készül, amely nemcsak emlékeztető, hanem valóban művészi élményt is nyújt. Egy-egy képzőművészeti könyv tanulmányozása hasznos és pihentető időtöltés, a művészi reprodukciók pedig szép díszei lehetnek a lakásnak.

A képzőművészeti alkotások ilyen ismerete visszatartja az embert a giccsektől. A giccs lényegében álművészet, izlésromboló, kispolgári szemléletet tükröző művészetpótlék. A giccs olcsó eszközökkel szentimentális érzésekre akar hatni. Jellegzetes témái a festészetben például a táj szarvasokkal és őzokkal, a játszó cicák, az érzélgős gyermekjelenetek stb. A giccs nemcsak a festészetben jelentkezik, hanem megtalálható az iparművészet legkülönfélébb ágaiban, sőt, megmutatkozik a bútorművészetben is, elsősorban régi bútorstílusok ügyetlen utánzataiban. Az ormótlan, világító rekamié, a kombinált szekrények is jellegzetes példái a giccsnek. A szabad idő eltöltésének hasznos módja a társasjáték. A boltokban viszonylag olcsó áron lehet kapni a legkülönfélébb társasjátékokat, amelyek nemcsak szórakoztatóak, hanem számos esetben játékosan bővítik az ember ismereteit is.

A szellemes és jó társasjáték kiválóan alkalmas arra is, hogy lekösse a gyermekeket és legálább néhány órára összekapcsolja a családot.

A nők számára rendkívül hasznos időtöltés a kézimunka. Még a legegyszerűbb szobát is széppé varázsolja a kézimunkával díszített terítő, asztalterítő, díspárna stb. Az így kellemessé tett otthon vonzó ereje is nagyobb lesz.

Lehet, hogy ez a felsorolás nem győzt meg mindenkit és sokan nem hisznek abban, hogy a kultúrát vagy kultúrátlan életmódnak bármilyen köze lehet a bűnelkövetéshez, vagy a visszaeséshez. Számukra szolgáljon tanulságul az alábbi két eset:

F. István és K. Zoltán egyszerre szabadultak, egyévi szabadságvesztés büntetésükből. Elítélésük előtt egyikük sem mutatott érdeklődést a könyvek iránt, egyetlen szórakozásuk az italozás volt. A szesz ital mindkettőjüknél nagyfokú agresszivitást váltott ki, s lényegében ennek hatása alatt követkelt el a súlyos testi sértés büntetését. F. István a szabadságvesztés letöltésének ideje alatt kezdett érdeklődni az irodalom iránt, s már a bvt. intézetben szabad idejében könyveket olvasott. K. Zoltánnal ilyen jellegű változás nem következett be. A szabadulás után mindketten dolgozni kezdtek. F. István korábban a vasárnap délelőttöket az italboltban töltötte. A szabadulást követően azonban már nem is gondolt arra, hogy az italboltba menjen, helyette olvasással töltötte az időt.

K. Zoltán is elhatározta, hogy kerülni fogja az italboltot, vasárnap délelőttjeivel azonban nem tudott mit kezdeni, mint mondotta, halálisan únta magát. A szabadulást követő negyedik vasárnapon — felesége tiltakozása ellenére — lement egy pohár sört meginni. Az egy pohár sörből nyolctíz korsó, rummal kevert sör lett. Ebben az állapotban ismét kötekedni kezdett, végül ismét súlyos testi sértés büntetését követte el, s a rendőrség még aznap őrizetbe vette.

Lehetne még a példákat folytatni, de talán így is nyilvánvaló, hogy a szabadulás után a társadalomba való beilleszkedésnek szinte alapvető feltétele a kultúrát élelmód, a szabad idő hasznos eltöltése.

Aki nem tud korábbi szemléletén változtatni, az lényegében a visszaesés határára van. Aki azonban megérti, hogy szabadulás utáni életét okosan és jól kell megszervezni,

nem adja át magát az unalomnak, hanem mindig leköti valami hasznos dologgal idejét, annak számára a társadalomba való beilleszkedés nem jelent külön gondot.

Dr. G. I.

A Heti Híradó XXII. évfolyam 19. számában megjelent keresztirejtvény helyes megfejtése a következő:

Nehéz jön, könnyen szokik az alkalom. Ha ártani akarsz, mindig lesz ürügyed.

Könyvjutalmat nyertek: Mester József elítelt, Vác; Bucsanýi Gábor elítelt, Sopronkőhida; Kasziner Mihály elítelt, Márianosztra; Kocsis Tamás elítelt, Tököl; Schober Sándorné elítelt, Kalocsa.

Nem volt szerencséje?

Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa — tartja a közmondás. E kissé sommáztott mondat igazságában van is valami, persze ez a „szerencsekovácsolás” nem a lotó-vagy a totószelvények valóban szerencsés kezű kitalálóihoz vonatkozik, mert az valóban a kedvező véletlenek játéka, hanem általában az emberekre, akik napról-napra élnek, dolgoznak, szórakoznak. S becsületesen élni, a magunk és a társadalom hasznára tevékenykedni nem szerencse kérdése, hanem előre tervezett, tudatos emberi cselekvés. Minden ember adott családi és társadalmi környezetbe születik. Előbb a szűkebb, családi környezetben sajátítja el azokat az alapszabályokat, amelyek nélkül — kikerülve a társadalomba — nem lehet élni, nem lehet létezni. Kétségtelen, hogy a családi alapok szinte minden esetben meghatározzák az ember sorsát, további életútját. Ha ezek az alapok jók, akkor könnyen boldogul az egyén az életben; ha rosszak, akkor szembekeverül a társadalom, a nagyobb többséget képviselő, tisztességes emberek alapvető érdekeivel.

Ezek a gondolatok a Komárom megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben előzetes letartóztatásban levő, 39 éves Erdős Jánossal folytatott beszélgetés alatt jutottak eszembe. Nagyon el volt keseredve, azzal kezdte a beszélgetést, hogy neki az életben nem volt szerencséje, mert kisebb-nagyobb megszakításokkal 11 évet töltött eddig a börtönökben, pedig az alapvető szándéka, törekvése mindig az volt, hogy másokhoz hasonlóan ő is becsületesen, tisztességesen éljen.

Ez nem sikerült: lopott, sikkasztott, rabolt. Ezekért eleinte néhány hónap büntetést kapott, de ahogy az idő haladt, úgy szaporodtak az elkövetett cselekmények is: s ezeknek megfelelően tudhatta maga mögött a börtönben eltöltött hónapokat, éveket is. Nehéz vállalkozás lenne valamennyi büntetésének az okát kikutatni, túl ezen egy volt olyan, amit jelentősebbnek tart az élete útjának alakulásában, s valószínű, hogy a következő is az lesz.

Erdős János Hajdúszoboszlón épített házat, 1970-ben fejezte be az építkezést, ide költözött élettársával és gyermekeivel. Rajta kívül ott volt élettársa sógornője és egy ismerősük, egy fiatalember. A fiatalember hirtelen kivált a társaságukból azzal, hogy rövid idő múlva visszatér — emlékezik a történetekre. Ő úgy vélte, hogy ezt megelőzően valaki elhaladt mellettük és társaságuk tagja az után eredt az esti szürkületben. Erdős János később furcsa hangokat hallott a fiatalember távozásának irányából és úgy öt-hat perc elteltével utánament megnézni, mi történt. Akkor látta, hogy tőlük nem messze, egy felreosó helyen, ismerőse egy másik emberrel dulakodik. Érkezéseire abbahagyták, és az idegen gyorsan távozott. Mint kiderült, látásból őt is ismerte, mert az ugyancsak a MÁV-nál dolgozott. Ismerőse hálládkodott, hogy utána ment, azt mondta neki, hogy az illető homoszexuális és emiatt támadt nézeteltérés közöttük; majd később átadott neki egy karórárt és százegethárny forintot. A történet vége az lett, hogy Erdős Jánost ítélték rablásért hat évre, mert a társa „ráfogta”, hogy ő kitalálta azt a másik férfit, aki feljelentést tett ellenük.

Dolgozik tovább bonyolultak a börtönök alatt is. Élettársa, akit annak egy nagyobb gyermekével és négy közös gyermekükkel hagyott otthon, nem tartott vele tovább kapcsolatot. Neki ez nagyon rosszult esett, mert szerette gyermekeit és élettársát is, korábban a kedvéért sok olyan dolgot megtett és elviselt, amit ő a saját belátása szerint másképp tett volna. Különösen szeret-

te négy gyermekét, s minden eddigienél jobban lesújtotta a hír, amikor hivatalos értesítést kapott a börtönből arról, hogy a legnagyobbik leányát az élettársa fia agyonütötte.

Két perc - nyolc hónap

Szökésekről

ALLAMPUSZTÁN a miklai üzemegységéből 1978. április 26-án 9 óra 10 perckor Bocsor István és Major Ferenc elítéltek szökést kíséreltek meg.

Az őrseg tagjai azonnal észrevették a szökevényeket, majd mivel azok a felszólításra nem álltak meg, géppisztollyal figyelmeztető lövést adtak le.

A menekülőket üldözőbe vették és rádióan azonnal jelentették a rendkívüli eseményt. Alig két perc múlva a szökevényeket bekerítették. Csupán kétszáz méter távolságra jutottak, amikor elfogták őket.

A Kalocsai Járásbíróság gyorsított eljárással tárgyalta újabb bűnügyüket és fogolyszökési kísérlet miatt Bocsor Istvánt, valamint társát nyolc-nyolc hónapi szabadságvesztésre ítélte. A bíróság a végrehajtási fokozatot is szigorította és elrendelte, hogy feltételes szabadságra nem bocsáthatók.

ALIG EGY HÉTTEL később Bari Kálmán és Szabó Miklós elítéltek is szökést kíséreltek meg. Ők sem jutottak munkahelyüktől távol. Perceken belül csuklójukon csattant a bilincs.

A bíróság szintén gyorsított eljárással tárgyalta szökési kísérletüket és nyolc-nyolc hónapi szabadságvesztésre ítélte őket. Ugyancsak kizárták őket a feltételes kedvezményből és a büntetésük hátralevő részét súlyosabb fozkozaton töltik.

MÁJUS 15-ÉN 14 óra 20 perckor Szekszárdról Petrovics Lajos előzetes letartóztatott megszökött. 17 óra 15 perckor a rendőrség elfogta és visszavitték a börtönbe. Petrovics Lajos korábbi bűncelekménye mellett fogolyszökés miatt is felelni fog a bíróság előtt.

Az öt elítéltnél több azonos vonás található. A bírósági iratokból kiderült, hogy egyiküknek sem volt állandó, rendszeres munkahelye. Létfenntartásukat bűncelekmények elkövetéséből akarták biztosítani. Loptak, betörték, raboltak, sőt Bocsor emberölési kísérletet is elkövetett. Ami megdöbbentő: mindegyikük igen fiatal, alig töltötték be a huszadik életévüket. Meg kell jegyezni, hogy valamennyien részesülhettek volna feltételes kedvezményben is. Ha rendszeren vették volna a munkájukat, tisztességes magatartást tanúsítottak volna, már hosszú hónapokkal korábban visszanyerhették volna a szabadságukat. De ők korábbi életvitelükön nem változtattak, sőt, nemcsak az intézet rendjét, fegyelmét sértették meg, hanem a közrendre, a közbiztonságra is igen veszélyes bűncelekményf követtek el.

Hazánkban évtizedek óta szökéssel senki sem tudta végleg kivonni magát a büntetés letöltése alól, a szökevényeket rövidebb-hosszabb idő után elfogták és felelősségre vonták minden esetben.

— ZIMM —

Elmondták, mi történt; úgy döntöttek, aludjon ott az idegen férfi. Erdős János aludt el leghamarabb, arra ébredt, hogy élettársával költözött: mennék már a bűnök, küldje el az idegen embert. Az ekkor szinte szó nélkül felkelt és elment. Ismét elaludtak mindannyian.

Nem sok idő telt el az elalvásuk után, amikor erősen kopogtattak az ablakon: az éjszakai vendég tért vissza egy rendőrral. Mielőtt ajtót nyitottak, az élettárs gyorsan elmondta, hogy a másik férfit — miután ő elaludt — az idegen embertől elvettek kétszáz forintot. Arra kérte Erdős Jánost, hogy vállalja el a cselekményt ő, majd azután úgy is tisztázzák a dolgot, nem lesz ebből nagy baj. Ő természetesen vállalta, de később kiderült, hogy nem kétszáz, hanem 1300 forint hiányzik. A pénz előkerült: 1100 forint az élettárs retikülszobájából, 200 pedig a másik férfitől; ők persze cserbenhagyták, őt nevezték meg a tett elkövetőjének. Ezért most újra két év börtön és a szigorított őrizet van kilátásba helyezve — még nem jogerősen. Ezért van most olyanira elkeseredve.

Nem volt módomban rendőrségi jegyzőkönyveket, bírósági iratokat átnézni, csupán Erdős János elmondásából ismertem meg a vele történeteket. Alig hiszem, hogy a rendőrség, a bíróság ne tudná megállapítani ilyen esetekben, hogy ki rabolt, ki lopott, ki volt a tettes. Még kevésbé hihető az, hogy Erdős Jánosra csak úgy „rá lehet fogni”, vagy el lehet vele „vállaltatni” ilyen súlyos bűncelekményeket.

„Szerencsétlenségem” nem abban van, hogy tettemért vállalni kell a következményeket, hanem abban, hogy nem tudott úrrá lenni saját magán, az első büntetése után nem vont le a tanulságokat.

De kit lehet mindezért okolni? Senkit mást, csak őt magát. Ilyen értelemben ő is a saját szerencséjének, illetve szerencsétlenségének a kovácsa.

D. K.

BEFEJEZŐDÖTT A TANÉV

Az ország valamennyi általános és középiskolájában befejeződött a tanítás. Ezekben a napokban a tanulók számot adnak egy év munkájáról.

Tökölön, a fiatakorúak intézetében is feszült várakozás előzi meg a vizsgákat. Az általános iskolába járók az utolsó napok minden szabad percét kihasználják, hogy átismételjék azokat az anyagokat, amelyek nem a legerősebb oldaluk volt. Csoportosan és egyenként bújják a tankönyveket, fellapozzák az előadások készült jegyzeteiket.

A medve bőrére előre inni soha nem vezet jóra, de egy biztos: Tökölön szorgalomból nincs hiány és ez biztató előjel a június első napjaiban kezdődő vizsgák várható eredményeit tekintve.

A bizonyítványok ünnepélyes kiosztására június 10-én kerül sor, amelyről lapunkban is majd hírt adunk.

Fényképfelvételeink a vizsga előtti napok hangulatát örökítették meg.

— Zimm —

TELEXJELENTÉS

ÁLLAMPUSZTÁRÓL

1978 tavaszán a szántóföldi növénytermesztésben 3604 hektáron kellett a tavaszi talajelőkészítést és vetést elvégezni. A vetést március 15-én zöldborsóval kezdtük és május elsején a kukoricával fejeztük be.

A jelentősebb területen természetesen tavaszi vetésű növényeink a következők: zöldborsó 190 hektár, fajtaborsó 102 hektár, cukorrépa 1000 hektár, fűszerpaprika 374 hektár, paradicsom 157 hektár, kukorica 1551 hektár.

Május elseje után már csak 121 hektáron kellett fűszerpaprikát és paradicsomot elpalántázni. Az időjárás okozta kiesést, mely különösen a kukorica vetésénél jelentkezett, nyújtott műszakkokkal és a pihenőnapokon végzett munkájával sikerült behozni.

PÁLHÁLMÁRÓL

A tavaszi mezőgazdasági munkákat 1978. március 13-án kezdtük. A talaj-előkészítés, vetés és vegyszerelés a tervezett ütemben haladt. Az áprilisi hűvös idő a kukorica vetését késleltette, azonban a hőmérséklet emelkedése után, nyújtott műszakok bevezetésével a tervezett időre, május 5-re befejeződött.

Az elvetett növények gyorsan keltek a kedvező idő hatására. Május közepén az erőteljes lehülés

1977-ben: április 21-től május 10-ig húsz nap alatt, 1978-ban április 24-től május 1-ig 8 nap alatt vetettük el ezt a nagyon fontos takarmánynövényt, amelyet az őszi búza után a legnagyobb területen termesztünk.

A növénytermesztési feladatok mellett jelentős és sok kézi munkát igénylő tevékenység a kertészeti. 386 hektár gyümölcsösben és 381 hektár szőlőben kellett a metszési és kötözési munkákat a megfelelő időben elvégezni, mert ez a terméseredményeket nagymértékben befolyásolja.

Ebben az évben is sikerült optimális időben belül végrehajtani ezt a feladatot is. Jelenleg mindkét ágazatban jó ütemben haladnak a növényvédelmi és növényápolási munkálatok.

hatására a növények fejlődése megállt, kisebb területen fagykárak is voltak, a barackosban és egyes kukoricatáblákon a kárak felmérése folyamatban van.

A csapadékos időjárás kedvezőtlenül hat a lucerna betakarítására, a sok eső hatására, a minőség nagyon romlik, eddig 61 milliméter csapadék hullott május 1-től 23-ig. A lucernavesztések csökkentése érdekében nagyobb mennyiségű szénát gyűjtünk.

Újabb televíziók

— Nagy újság van, tisztelettel! Tegnap este a saját televíziókat néztük, meghozta a saját kultúrteremünkben — újságolták az elítéltek.

Arról korábban is értesültem, hogy a jobb csillag alatti raktárt átalakítják, és az új kultúrterem mintegy kétszáz négyzetméter alapterületű lesz. A két tv-teremben kétszáz elítélt nézheti egyszerre a műsort, ezenkívül két játékszobát is kap a jobb csillag, ahol sakkozni, dominózni, asztalifocizni lehet, és egy olvasótermet, ahová a könyvbárárok vonulhatnak el.

A megnyitón — amolyan kísérletként — az egyik tévéteremben 95 elítélt nézte a műsort. Bár egy kicsit szorosan ültek, de ez nem számított. Sőt, olyasmiket mondtak, hogy a labdarúgó-világbajnokság idején azt sem bánják, ha még szorosabban lesznek. A tv-felelős Bereczky Sándor szerint akár labdarúgó-mérkőzést közvetít majd a tv, akár más műsort, szinte biztos, hogy „telt ház” lesz.

A nevelési szolgálat vezetője elmondta, hogy 250 elítélt szórakozhat majd egyszerre az új kultúrteremben.

Megnéztem az új kultúrterem helyiséget. A falakat embermagasságig különböző színű, úgynevezett tört csempével díszítették. S a szakemberek nagyon vigyáztak arra, hogy minden terem más mintát kapjon.

Egyelőre saját székeiket vitték magukkal az elítéltek, mert az ide tervezett berendezés még nem készült el teljesen. Megvásárolták már a sportfelszereléseket is, de egyelőre még azok sem kerülhettek a végleges helyükre.

Ha még nem is befejezett formában, de ismét bővült a szabad idő kulturált, hasznos eltöltésének lehetősége a Budapesti Fegyház és Szigorított Börtönben.

— ács —

KÖZPONTI STÚDIÓ

JÚNIUSI (ELŐRE)JELZÉS

Nincs és nem is lehet helye elnéző megítélésnek azokkal szemben, akik fölött hatástalanul múltak el az előző büntetések, eredménytelen maradt a segítő, nevelő szándék, nem használt a többszöri figyelmeztetés. A visszatartás félreérthetetlen szándékát juttatták kifejezésre a törvényalkotók, amikor a kemény szigoroknak is helyet biztosítottak a jogrendünket hatáson védő eszközök között. A szocialista humánus érvényesülésének meggyőző példája, hogy még ebből a helyzetből is biztosították kiutat a józanul gondolkodók számára, amikor lehetőséget adtak az ideiglenes elbocsátásra.

Az új rendelkezés sokrétű, bonyolult feladat elé állította a legjobban érdekeltet — az elítélteket — és az igazságszolgáltatás, a büntetés-végrehajtás dolgozóit egyaránt. Az elmúlt évek ezzel összefüggő tapasztalatairól szól Sopronkőhidán készült riportunk.

A közelmúltban szabadult a börtönből egy „siti princ”. A jól képzett, eredményesen dolgozó szakember méltán részesült minden lehetséges elismerésben. Családja visszavárja, nem lesznek anyagi gondjai, könnyen talált tudásának megfelelő munkát, mégis aggódunk miatta egy kicsit. Már harmadszor állt bírósági előtt, és amikor megpróbáltuk szembesíteni önmagával, virtuóz ügyességgel bujkált a kérdések között, a válaszok elől. Értelmes, kerek mondatokban beszélt a tanulságokról, terveiről, de nem éreztük a szavak mögött a meggyőződést. Többek között vele is megismerkedhetnek a hallgatók egy, a különböző riportbeszélgetéseket feldolgozó műsorunkban.

Természetesen nemcsak komoly, sőt időnként komor színek találhatók palettánkon. Közreadjuk a TV „AUTOK ES EMBEREK” című sorozatának hangdokumentációját; segítségével hat héten át követhető nyomon az automobilizmus kialakulása, tapogatózó első lépései, felnőtté válásának lebilincselő törté-

nete. Legendás gépek, legendás versenyzők, szenzációs, esetenként tragikus versenyek biztosítják a képi élmény nélkül is érdekesítő, szípkázóan szellemes szövegű technikai csemege sikerét.

A világ egyik legtöbbet használt készüléke a telefon. Bell számtalanszor elátkozott, számtalanszor magasztalt találmánya a mindennapi élet szerves része. A benne rejlő, segítségével megvalósuló lehetőségek közül villantunk fel néhányat „Telefontörténetek” című összeállításunkban.

Alapos csillagászati ismeretekről tanuskodik az ősember egyik csonteszközére vésett jelsorozat. Egy fiatal tudósno meglepő felfedezései a rejtélyes „erdei emberek”, az orángutánok között. Munkatársaink külföldi folyóiratokból fordítottak le néhány érdekes publikációt. Ezekről és a tudományos kutatómunka legújabb eredményeiről számol be természettudományos szakrovatunk.

A derű, a nevetés meglehetősen ritka a börtönfalak között. Megpróbálunk segíteni abban, hogy könnyebben múljanak az ólomsúlyú percek. Ezért bocsátjuk útjára új sorozatunkat, amely a magyar és a világhíradalom humorát juttatja el hallgatóinkhoz. A vaskos kabarétréfától a vitriolos szatíráig terjednek a rekeszizmok tornáztatásának lehetőségei. Könnyű dolgunk lesz, mert — szerencsére — bőven buzog a nyersanyag a humor forrásaiból.

Az intézetekben folyó nevelőmunka eredményessége, az elítéltek egyre szélesebb körben kibontakozó önművelő, kulturális tevékenysége számunkra is lehetővé teszi egy rugalmasabb, színesebb műsorszerkezet kialakítását. Továbbra is várjuk hallgatóink leveleit, hogy igényeiket megismerve még hatékonyabban tudjuk segíteni a szabad életbe igyekvőket, a végleges szabadulást őszintén ohajtókat.

T. M., a KS vezetője

„Az egészségedért”

Mozgalmas hetek követik egymást Sopronkőhidán, mindvégig lévén olyan esemény, amely felkelti a figyelmet, érdeklődést.

Május 11-én és 12-én összesen 600 néző előtt adta elő az irodalmi szakkör az új műsorrát. Témája napjaink aktuális kérdése, valamint a neutronfegyver elleni tiltakozás. A szereplők remekeltek, mert a kiváló előadással sikerült megteremtieni azt az atmoszférát, amely a mondanivaló megfelelő átéréséhez — és a sablonosság elkerüléséhez — feltétlenül szükséges volt.

A hónap végén folytatódott a rendezvények sorozata. Május 22-27. között „Az egészségedért!” címmel egészségügyi hetet tartottunk. A programban szerepelt egy plakátkiállítás, amely az alkoholizmus témakörét ölelte fel részben komoly, részben mosolygató stílusban. Valamennyi alkotója soproni fiatal. A kiállítás megtekintői előtt két kisfilmet is levetítettek: Küzdelem címmel három, elvonókúrán átesett, ember mondta el élete történetét, alkoholista-vá válásának okait, életvitelének romlását, míg a Visszafelé című riportdokumentumfilm az alkoholista gyógyításáról, a gyógyterápiáról szólt.

Az intézet vezető orvosának közreműködésével előadás hangzik el a vezetékes rádióban a hipertóniáról, s az elítéltek, szigorított őrizeteseink között 500 példányban szétosztjuk a „Helyes életmóddal a magas vérnyomás ellen” című tájékoztató könyvecskét.

Azt hiszem, nem érdektelen az sem, hogy mindezt milyen segítséggel tudtuk megrendezni! A közreműködő a Sopron Városi Tanács Egységügyi Osztálya volt: a kiállítási anyagot, a filmeket és a szórólapokat egyaránt ők bocsátották — örömmel és előzékenyen — a fegyház rendelkezésére. Ezúton is köszönet érte.

N. Gy. nev. szolg. vez.

EGYENJOGÚSÁG!?

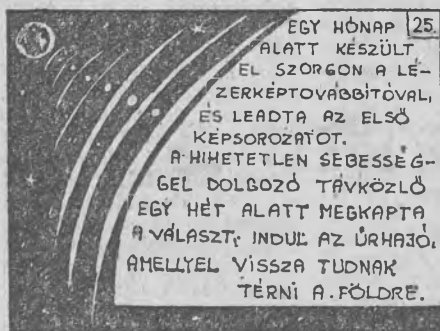
Csalódnunk kellett olvasóink egy tekintélyes részében; megpedig a férfiakban, még pontosabban azokban, akiknek gyerekeik vannak, s így valószínűleg „apának” nevezik magukat. Bizonyára sokszor előveszik kisfiánkat, kisfiuk fényképét, talán a leveleikben vagy a beszélők alkalmával érdeklődnek is sorsuk iránt...

Természetes — valóban természetes? — hogy a család, a gyermek helyzete elsősorban a Kálócán készített riportok alkalmával kerül különösképpen előtérbe. Sokan vannak — sajnos — még manapság is, akik úgy gondolják, hogy a velük való törődés elsősorban az asszonyok dolga, hiszen „azért vannak”. Szerencsére mind többen vannak, akik úgy érzik, a Szülő fogalmába két, egymással azonos kötelezettségű, az életből — ha más-más módon is — esetenként a gondokból, problémákból azonos részt vállaló ember, az édesanya és az édesapa egyformán beletartozik. Ebből következik, hogy akkor, ha szeretteiktől valamilyen ok miatt távol vannak, egyformán gondolkodnak rájuk, hiányoznak nekik.

Kálócán az idén is tartották a nemzetközi gyermeknap alkalmából megemlékezést, a szakkörök fő energiáját azonban az ötidik oldalon ismertetett előadás készítése kötötte le.

Az apák — a be nem érkezett levelek szerint — úgy gondolták: a múlt héten az ünnepről megemlékezni — csak az anyák dolgá? ...

—H—

Noteszlapok

Az újságíró noteszába egy-egy bu.-intézet meglátogatásakor a legfontosabb tények, adatok, vélemények kerülnek be. Am amikor végigjárja az intézetet — adott esetben a sátor-aljajhelyit — a látottakból, hallottakból kialakul a véleménye, valamilyen benyomása: vagyis maradnak emlékei. Amolyan félig teleirt noteszlapok, amelyek mozaikszerűen állnak össze. Fővillanó részek: arcok, mozdulatok, vélemények...

• Hármán a könyvtárban

Megtelik velünk a kisméretű szoba: a roskadozó könyvespolcokról szellemi örökségek tekintenek ránk. Jó jel, ha foszladozik a könyv borítója: sokan olvassák. Nagy „mesemondónk”, Jókai, népszerűsége csúcson van itt. Körülbelül ennyi, amit ki tudok „szedni” a szabolcsi tanárból, a könyvtárosból. Társam már készségesebb: ismerős arcú fiatalember, pedig még sohasem találkoztunk. Rajzait, grafikáit mutatja: vitathatatlanul van érzéke a rajzolásához. Mert enélkül nem megy. Az intézet, a munka ünnepe alkalmából plakátpályázatot, vagy egyszerűbben: plakátrajzversenyt hirdetett meg. Szándékuk szerint a legjobb alkotásokat elküldték volna a Heti Híradónak. A „termés” azonban gyengécske: inkább gyermekrajzversenyre nevezhetők. Nem bántó szándékkal mondom mindezt: ott helyben, bevallom, én sem tudnék különbséget rajzolni, sőt...

Ha már szóba került a Heti Híradó, gyorsan fölteszem a kérdésem: Miért rendeltek — viszonylag — kevés lapot az újhelyiek? A válaszok megnyugtatóak: nagyobb létszámúak a zárkák, tehát szükségtelen, hogy mindenki megrendelje. Olvasni? Miután más újsághoz nem jutnak, természetesen. De nem kényszerűségből. Még ez is elhangzik: „a mi lapunk”. Nézem a szabolcsi tanárkönyvtáros arcát, mert alig néhány perce jegyezte meg: ő nem ír a H. H.-ban, s nem is nyilatkozik, az ő neve se szerepeljen egy „ilyen” újságban — nyomtatásban. Persze, a többiek lehurrogják: kérdezzék meg mást is, nem ez az általános vélemény. Valam: gyanú ébred bennem: itt sérelmeznek valamit?

S amikor a folyosón bemutatják a múlt év őszén készített és a H. H.-nak is elküldött, november 7-i összeállításukat, már tudom is a sértődés okát. Eppen a könyvtáros mondja el: milyen sokat dolgoztak az összeállításán — ahogy így emlékszem, másfél hónapot mondt — és egy sor sem jelent meg belőle. Legalább választ vártak volna, néhány méltó sort. S ezután feloldódik a feszültség: a jövőbeni terveikről beszélnek, s arról, hogy a kultúrbizottság ismét küld egy

összeállítást. S abban a szabolcsi tanár talán még a nevét is elárulja.

• „Spájzolás”

Itt így mondják: spájzolás, épp olyan rossz, mint a „kiékezés”. Az intézetben belüli üzlet semmiben sem különbözik a kintitől. A pult egyik oldalán a három elárúsító és a bőséges áruválaszték. A másik oldalon a vásárlók: csak pénz helyett kis jegyekkel fizetnek. A „slágerital”: a tej. Van, aki tíz litert is vesz: ezt a „káros” szenvedélyét szabadulás után is megtarthatja. Persze nem egyedül issza meg. Nem így a másik vásárló: meg kell dörzsölnöm a szememet, mert azt hiszem, nem jól látok. Az eladó csak rakja a konzervdobozokat az asztalra, nem akarja abbahagyni. A vevő negyven darabot vesz. „Elfogy ez két hét alatt!” — válaszolja kétkező kérdésemre...

Egy teremmel odébb ismét sorbanállás. Cipővásár. Szakszerű eladás, bő választék. Tetszés szerint válogathatnak a vásárlók, a luzucipőtől az egyszerűbbig. Nem véletlenül beszélt a fehérneműgyár termelési osztályvezetője ösztönző bérézésről: a legjobban dolgozókból kerülnek ki a vásárlók. Talán a kissé idillikus képből még az hiányzik, hogy miniszoknyás eladónő vegyen le a legfelső polcra egy dobozt. Erre azonban kinek ennyit, kinek annyit várnia kell még, a szabadulásig.

• Fegyelmi tárgyalás

Ahogy megjelenik, ahogy megszólal, az már valamennyire minősíti is az embert. Mindenki követ el kisebb-nagyobb szabálytalanságokat. Ha kiderül: szimpatikusabb az a típus, akit vállalja is tettét. Az egyik fegyelmezetlen üzem, ő elismeri, hogy az üzemben használatos vegytintát magánál tartotta. Persze nagyon is „jámbor” szándékból: a tollát akarta megtölteni vele. Mivel az üveg még érintetlen: a nevelő „hisz” neki, s az illető megússza a megrovással. A másik fegyelmezetlenkedő „ártatlan arccal” bizonygatja: nem tudta, hogy az ajándékba kapott borotvapamacsban egy kis bilincset rejtettek el. A dolognak csak két szépséghibája van: egyszerűen tilos ajándékok elfogadni, másrészt éppen a társai „jelezték” a nevelőnek, hogy mi van a birtokában. Az ajándékozó viszont megússza az ügyet: már szabadult. Ahogy mondani szokás: „öt a jó szíve viszi majd a sírba”. A végére marad a csattanó. Az egyik fő fegyelmezetlenkedő kerül terítékre. A fegyelmi lapja már teleírva, s éppen magángárkába vezetik elő. Most éppen tiszteletlen volt, amit természetesen tagad. Belevág a nevelő mondatába, indulatait alig tudja féken tartani. A büntetés látszólag enyhe: pár hó-

napig felére csökkentik az étkezési pénzét. A felháborodása annál meglepőbb: „Inkább a sötétzárka, mint ez a kiszúrás!” — mondja mérgesen. Majd megjegyzi: ha kiszabadulok, úgyszólván disszidálok. Elismeréssel nyugtázom a nevelési szolgálat vezetőjének türelmét, pedagógiai érzékét. Segítségét ígér ezek után is a fegyelmezetlenkedőnek, s próbálja meggyőzni arról, amiről eddig nem sikerült. Talán majd most...

• Önigazolás

Úgy este fél nyolc körül kettesben maradunk a nevelői irodában. No, nem a nevelővel, hanem vele, aki nem riport-alany, csak segédkezett azok „előállításában”. Szeptemberben szabadul. Az este könnyen ráhangolja az embert amolyan meghitt beszélgetésre. Ő nem érti, hogy miért vagyok itt ilyen későn, én meg azt nem, hogy ő miért van börtönben. S nem is először... Felfigyelek egy mondatára: „engem a társadalom tagadott ki!” Miután már azt is tudom, hogy jó anyagi körülmények között élt, gyanakodva fogadom az iménti mondatot. Hiszen akinek jó szakmája, keresete, lakása, rendezett családi helyzete van, az aligha hivatkozhat arra, hogy a társadalom kitaszította. Miután az ügyéről nem ejtünk szót, csak „elvi” a beszélgetésünk. Így elvi az én megjegyzésem is: Nem tudom elképzelni, hogy olyan helyzetbe kerüljek, hogy kockáztassam a szabadságomat. Vagyis, hogy olyasmit kövessék el, amiért szabadságvesztés jár. Bár az embert a körülmények nehéz helyzetbe hozhatják, önmagunk előtt mindig meg kell „állnunk”. S ez nem jogi, hanem erkölcsi kérdés...

Tudom, hogy nem győzhettem meg, Bár azt elismerte, hogy a környezeti hatások — emberi, anyagi — csak másodlagos tényezőként játszottak: közne abban, hogy a börtönbe került. De neki is és másoknak is kell az önigazolás. S talán idebenn, a börtönben ez érhető is: megkönnyíti az itt eltöltött időt. Am az már nagy baj, ha valaki a szabadulás után sem vonja le a szükséges következtetéseket. Mert a hamis önigazolás — hogy tettünk és büntetésünk olajt másokban keressük — végül oda vezet, ahova a beszélgetőpartnerem esetében is vezetett: a visszaeséshez. Pedig őt kint rendezett anyagiak várták, s a felesége. A felesége, aki néhány hete bejelentette: megunta, hogy férje ingáiratban van a börtön és a szabad élet között, s elváltik. Vajon így kellett ennek történnie?

• „Szókés”

No, nem igazi. Sátoralajj-helyről kiváltképp nem. Egyedül indulok a kijárat felé. Ajtókat, folyosókat, ajtókat, folyosókat. Eltűntem. Hosszú barangolás után visszaérek a kiindulópontba. „Na, maga nemigen szokne meg innét!” — mondja némi iróniával a kapuőr, miután végre kienged. Odabenn meleg volt és világos, idekinn sötét és hasítóan hideg szél fúj. Furcsa ellentét... F. T.

A nagyterem valóságos színház: színpad, díszletek, függöny. A nezőtérben „minden jegy elkelt”, vagyis telt ház van. A nézők halkán beszélgetnek, mignem egy estélyruhás hölgy bekonferálja a műsort, amely a gyermeknap jegyében készült. S ha már nem foghatjuk gyermekeink kezét, legalább gondolatban legyünk velük, váljunk gyermekké és tekintsünk be meseországba.

Ahogy elhúzzák a függönyt, máris Nekerese ország birodalmában vagyunk. Bizony, az öreg királynak gondban fő a feje. Leánya, Csillagocská betöltötte tizenhatodik esztendejét, és sorakoznak a kérések. Leginkább Seholsincs ország királyfiái jöhetnek számításba, de nehéz a választás, mert négyen vannak, s az egyik ebben a másik abban a tulajdonságban kiváló. Csillagocská, hogy választani tudjon, azt mondja: aki elhozza az aranyalmát, annak nyújtja a kezét. A királyfiak elindulnak, még a legkisebb is, aki tulajdonképpen nem kiváló semmiben sem, csak éppen van egy varázsszava — akarom! —, amely mindig átsegíti a veszedelmeken. A bátor, határozott királyfi megnyeri Tündérkirálynő tetszését is, aki neki adja kertjének legszebb díszét, az aranyalmát. Így aztán megtarthatják a lakodalmat.

Szünet után egy másik király birodalmába értünk, akinek a boldogságához már csak egy gyermek hiányzott. A kisleány megszületésével azonban kezdődnek a gondok, a bajok. A keresztelőre nem hívják meg a gonosz tündért, aki elátkozza Csipkerózsikát. A jó tündér csak annyit segíthet, hogy százeves álomra változtatja az átkot. De jön majd egy királyfi, aki átvágja magát a rengeteg tüskés rózsabokron, csókjával felébreszti Csipkerózsikát. Annak rendje és módja szerint megint lakodalmom a történet vége, ahogy az már a mesékben lenni szokott.

Az előadás végén a szűnni nem akaró vastaps azt jelzi: ha két órára is, de sikerült a szereplőknek és a nézőknek megelégedezni arról, hogy a kalocsai fehérvári vagyunk. Az A-műszak irodalmi szakkörének érdeme, hogy emlékeztet gyermeknapot varázsszóval. Tóth Lászlóné szakkör-vezető dramatizálta, tanította

A mesék birodalmában

be a meséket. A díszlettervek, de a a főbbiek is, akik nevét a gazdag fantáziára valló jelmezek Sima Lászlónét dicsérik. Mert könnyű a képzelet útjára bocsátani, ha a feltételek megvannak hozzá, de próbáljon valaki ruhákat tervezni és varrni a semmiből, azaz legfeljebb krepp-papírból és munkaruhák hulladékból! Szinte sajnálja az ember, hogy nemcsak a közönség körében aratott siker birtokában — hogy tekozolják tehetségüket.

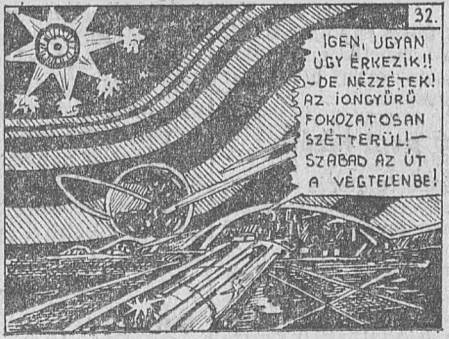

De ejtsünk szót a szereplőkön is, hiszen mindenképpen megérdemli. Mészáros Józsefné mindkét mesejátékban az öreg királyt alakította olyan eredetien, mintha tanult mestersége lenne a színészet. Nagyon tetszett a Csipkerózsika gonosz tündéré, ami végül is hálátlan szerep, mert a nagy színházak is mindig megrendeznek a kritikusok számára. Vélemélőnénk sikerült már-már fényvulkanus szerint a műsor beillett lelemetessé válnia, vívása a ki-

rályfi val igaz küzdelem volt. Tulajdonképpen minden szereplő kitért magáért, Zsiga Mária, Balogh Ilona, dr. Farkas Zoltánné, Egeresi Istvánné, Fűsi Lászlóné, Baranyai Aranka, Kordás Nándorné —

S. I.

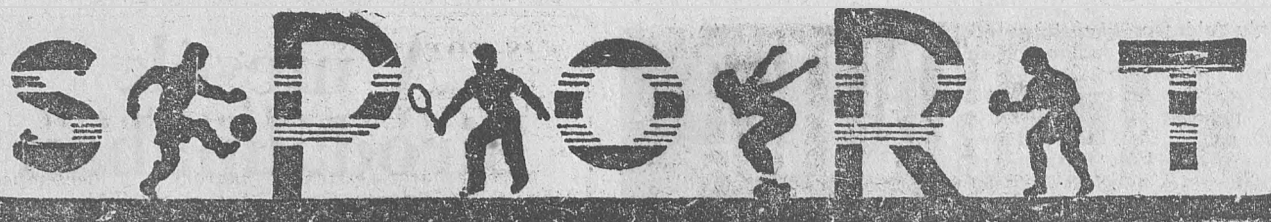
VB - TOTÓ HATODIK FORDULÓ

NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL a beküldő teljes neve

Születési év, hónap, nap

bu. intézet

Elküldési határidő: 1978. június 14.

Furcsa nyitányhagyomány: gól nélküli döntetlen

Az összeállításoknál kiderült, hogy az 1974-es VB aranyérmes NSZK-csapatából négyen, a bronzérmes lengyel együttesből nyolcan szerepelnek ismét a legjobb csapatok fesztiválján, s Maier kapus harmadszor szerepel világbajnokságon.

A közönség az első játék-részben csalódott várakozásában. Az együttesek játéka érződött, hogy (ismerve a másik két csoportellenfél képességeit) számukra a döntetlen is megnyugtató eredmény, így a gondos védekezésből történő hirtelen támadásindítást választották taktikának. Ebben a lengyel csapat volt jobb.

Az első igazi gólhelyzetet Fischer hagyta ki, Bonhof labdája után rosszul célzott és gyengén lőtt, aztán a másik oldalon Lubanski és Deyna került olyan szituációba, hogy ha ügyesebbek, talán gólt szereznek. Feltűnt ebben az időszakban, hogy az NSZK védelme sokat bizonytalankodik, pontatlanul adogat, s általában az egész együttes játéka időnként úgy festett, mintha nagyon keveset játszottak volna együtt. A félidő befejezése előtt még Deyna remek szabadrúgását háritotta Maier, aztán a csapatok a közönség fűtőkoncertjétől kísérve vo-

nultak pihenőre; a publikum jogosan elégedetlenkedett.

A második játékrészben negyedórán át élénkebb volt a játék — elsősorban a lengyelek jóvoltából. Az első veszélyes akciót az NSZK vezette (Bonhof ravasz lövése kapu fölé került), de aztán Maier nagy pillanatait következtek. Előbb Szarmach elől csípte el a labdát szép vetődéssel, majd a nagyszerű Deyna elől tisztázott merész mozdulattal. Később Zmuda bombáját háritotta és így nagy része volt abban, hogy csapata megúszta gól nélküli, ugyanis támadóik szinte teljesen veszélytelenek voltak Tomaszewski kapujára.

Az utolsó percekben viszont már unalmas volt a mérkőzés, de a játékosok nem törődtek a közönség haragjával, számukra az volt a legfontosabb, hogy biztosítsák — akármilyen taktikával is — az egy pontot.

Magyar jóslat: Brazília

Az Anglia elleni erős mérkőzés és a világbajnokság kezdete között a magyar csapatnak is kapóra jött az a lehetőség, hogy mérkőzést játsszon a szerényebb képességű francia klubcsapattal. Mintegy 7000 néző előtt szerepelt a két együttes, s a 90 perc végén mindenki elégedett lehetett. A Sochaux azért, mert csaknem 70 percig egyenrangú ellenfél volt, és múltjához méltóan játszott, másrészt az utolsó 20 percben a magyar válogatot (3:1-re nyert) is izelítőt adott tudásából, egyzersmind a világbajnokságból. A mérkőzés arra is jó volt, hogy a sérült Váradi, továbbá Rab és Csapó kivételével mindenki játékkalombhoz jutott és Baróti szövetségi kapitány talán támpontot is nyert az Argentína elleni összeállításához. Montbelliardban, ahol a mérkőzésre a magasból leszállt ejtőernyős hozta a labdát, befejezésül nagy tűzijátékot tartottak és fogadást rendeztek. Ezen a magyar játékosok vendég szereplésük emlékére nagyon szép, fedeles zseborát kaptak, a Magyar Labdarúgó Szövetség kasszájába pedig 10 000 dollár került a mérkőzésért.

Közvéleménykutatást végeztünk a játékosok között mely válogatottakat tippelik az első három helyre a Mundialon. Íme a 19 játékos szavazólapjai:

Nagy: Brazília, Hollandia, NSZK.
Pintér: Hollandia, Brazília, Magyarország.
Bálint: Brazília, Argentína, Hollandia.
Mészáros: Argentína, Brazília, Magyarország.
Pusztai: Brazília, Hollandia, Argentína.
Kocsis: Brazília, NSZK, Hollandia.
Kereki: Brazília, Skócia, Hollandia.
Tóth J.: Brazília, Argentína, Hollandia.
Nyilasi: Hollandia, Argentína, Lengyelország.
Martos: Argentína, Brazília, Magyarország.
Fazekas: Argentína, Brazília, Skócia.
Csapó: Brazília, Argentína, NSZK.
Zombori: Hollandia, Argentína, Brazília.
Váradi: Brazília, Hollandia, NSZK.
Törőcsik: Hollandia, Argentína, Brazília.
Török: Argentína, Skócia, Brazília.
Halász: Brazília, Hollandia, Argentína.
Gujdár: Brazília, Argentína, Hollandia.
Rab: Argentína, Brazília, Hollandia.

A 9 szavazólap a következő eredményt adta (3 pontot kapott az elsőnek, kettőt a másodiknak és egyet a harmadiknak megnevezett válogatot):

1. Brazília 41 pont
2. Argentína 32 pont
3. Hollandia 29 pont
- 4-5. NSZK—Skócia 5-5 pont
6. Magyarország 3 pont
7. Lengyelország 1 pont

Ezek szerint a magyar játékosok úgy gondolják, hogy százszázalékos dél-amerikai döntő lesz, s nagyon kevés esélyt adnak a világbajnoki cím védőjének, az NSZK-nak.

Variációk a csapat sorsáról Számítógépes esélyesítés

Már jóval a labdarúgó-világbajnokság kezdete előtt sokféle találgatás-lippelés látott napvilágot az esélyekről, a lehetőségekről. Köztük olyan megoldások, amikor komputerral számoltatták a variációkat. Most elkészült idehaza is egy ilyen jellegű esélylatogatás az Országos Vezetőképző Központ két főelőadójának, dr. Kiss László Nándornak és Vécsey Istvánnak jóvoltából, ügybuzgalmából és futbalszeretéből.

729 eredmény

Összeállításuk rendkívül érdekes, tanulságos. Mindenekelőtt kiderült, hogy a Magyarország, Argentína, Olaszország és Franciaország által alkotott csoportban összesen 729 különféle eredmény lehetséges, a magyar csapat sorsa szempontjából nulla, illetve egy pont megszerzése biztos kiesést jelent, ennek 108-fajta variációja van, 2, 3, 4 pont összegyűjtése esetén 513 eredmény lehetséges, de még mindig bizonytalan a továbbjutás, 5, illetve 6 pont esetén a magyar csapat biztosan jut a legjobb nyolc közé, ezt 108 különböző eredménnyel érheti el.

Egy másik módszernél minden lehetséges adatot felhasználunk, minden olyan összefüggést feldolgoztak, amelyekkel a magyar válogatot esélyeit százalékosan kifejezhetik. Támaszkodtak a csapat képességeiről szóló információkra, a játékerőjéről, ellenfelekhez való viszonyáról, stílusukról és így tovább.

A Magyarország—Argentína mérkőzésen győzelemre 30, vereségre 30, döntetlenre 50 százalékos az esély, ugyanez a magyar—olasz mérkőzésen 50, 20, 30, míg a magyar—francia találkozóon 80, 5 és 15.

Számítógépeken sportszakemberek vélekedése és becslése alapján totó alapon „dobta ki” a masina a variációkat.

M—A	—	80	20
F—O	60	30	10
O—M	10	30	60
A—F	50	30	20
A—O	75	20	—
F—M	20	20	60

Az elől állók szempontjából összeállított tabella viszonylag kedvező képet nyújt a magyar csapat „jövőjéről”.

A 6 pont kizárt

Egy másik lejtés szerint 5 százalék esély van arra, hogy a magyar csapat 0 vagy 1 pontot szerez, a két pont összegyűjtésének 11 százalékos lehetősége van, a 3 pontnak 25, a 4 pontnak 35, az 5 pontnak 24, a 6 pontnak 0 százalékos esélye adódik. Ez a felmérés, ha más formában is, de tulajdonképpen megisméli az előző adatsort, de egyben kizárja, hogy a magyar csapat valamennyi csoportmérkőzését megnyerje.

Mint minden ilyen jellegű összeállításban, ezen is lehet főprengeni, vita:kozni. A szerzők (a komplett szakmai leírás a Műszaki Élet című lapban jelenik meg) mindössze így foglalták össze alkotásuk értékét: „ennyivel kevesebb esélye van a győzelemre annak, aki nem számol”.

Vita az 1984-es olimpiai játékok rendezéséről

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság Athénban tartott üléséről és a sportszakemberképzésről adtak információt az OTSH-ban.

Dr. Csanádi Árpád, az OTSH elnökhelyettese, a NOB végrehajtó bizottságának magyar tagja elmondta, hogy a tisztújítás során a szovjet Szmirnov alelnök lett, Ki Ju Szun (Koreai NDK) és A. Siperco (Románia) is funkciót kapott. A NOB-nak jelenleg 89 rendes tagja van, s Athénban három olyan ország jutott be a szervezetbe, amelynek eddig nem volt ott képviselője. Továbbra is teljes bizalom kíséri Moszkva előkészületeit az 1980-as nyári játékokra, a szovjet szervezők nagy gondot fordítottak az előírások szellemében eddig végzett munkájára is általános megelégedettséget keltett a küldöttekben.

Az ülés középpontjában álló 1984-es játékok rendezésének odaitelése körül nagy vita alakult ki. Szarajevó bizalmat kapott a téli játékok rendezésére, míg Los Angeles követelését a NOB — nem utolsósorban nemzetközi sportszövetségek támogatásával — viszszautasította. Ha a kaliforniai város július 31-ig nem vállalja a játékok előírás szerinti megrendezését, akkor új pályázatot írhatnak ki, de döntés a többi három, készenlében álló város — München, Montreal és Mexikóváros — között csak a jövő évben várható. A NOB tagjai egy részének követelése magatartását jelzi, hogy az elmúlt évben Prágában elfogadott reformokat nem mind követték szabályba. Az sem kapta meg

a szükséges kétharmados többséget, hogy az olimpiai rendezői a jövőben két, a NOB által is elismert sportágat felvehessenek a játékok műsorára.

Egyébként az ELTE olimpiai történelmi szemináriumának egy-egy hallgatója évről évre meghívást kap a nemzetközi olimpiai akadémiára; 1979-ben Olympiába az ókori játékok színhelyére várják Kamuti Jenőt, a Fair Play-díjas tornívót.

Nem is olyan régen azt tartották eszménynek, ha egy-egy kiváló edző öt-hat tanítvánnyal foglalkozott, de ma már nemegyszer öt-hat szakember igyekszik segíteni egy-egy kiváló sportoló fejlődését — ezzel a megjegyzéssel jellemezte a sportszakemberek iránt mutatkozó igényt Kozmanovics Endre, az OTSH főosztályvezetője.

Az egyetemi rangra emelkedett Testnevelési Főiskola fennállásának 52 éve alatt 3300 hallgató szerzett tanári diplomát, s jelenleg évente száz hallgató kezdheti meg tanulmányait a nagy rekonstrukció előtt álló, jó hírű főiskolán. Az igényeknek megfelelően, rendkívül meggyorsult a főiskolai végzettséget jelentő négy-, illetve hároméves időtartamú szakdolgozóképzés. Az elmúlt időszakban több mint ezren szereztek diplomát, és előrelépésnek tekinthető az edzők számbavétele és továbbképzési kötelezettségének a bevetése. Középfokon — általában egyéves tanfolyamokon — sok edző szerez a működéshez szükséges ismereteket.

VIZILABDA

Az élen a helyzet változatlan

Ez az igazi magyaros vízilabda! Az OB I 10. fordulójának mérkőzésein igencsak elégedettek lehetnek a nézők. Szinte minden összecsapás fordulatos, gazdag, szép megoldásokban és gólokban bővelkedő játékokat hozott. A sor elejére az OSC—BVSC találkozó ki-vánközik, amely valóban kiérdemelte a rangadó jelzőt. Végig kiegyenlített küzdelem folyt. Az OSC szerezte meg ugyan a győzelmet, de a BVSC közel állt a döntelenhez. A vasutasok jó játékok ellenére a hét végi kettős forduló után lejjebb csúsztak a táblázaton. A tavalyi bajnok Vasas viszont megkezdte a felzárkózást.

OSC—BVSC 4:3
A rangadó jó mérkőzést hozott. A forduló legizgalmasabb összecsapását láthatta az uszoda közönsége. A BVSC csapata végig zónavédekezést alkalmazott, így próbálta elérni, hogy az orvosegyetemisták hórihorgas centere, Szívós, ne nagyon jusson lövéshez. Az OSC az első két negyedben nehezen találta meg a vasutascsapat játéka elleneszerét, a mérkőzés második felében azonban már sikeresebbek voltak „átlóvéseik”. Meg kell említeni persze, hogy Joós, a BVSC kapusa parádésan védett. A legtöbb izgalmat a negyedik játékrész hozta. Dr. Szívós a negyed közepén emberelőnyből szerzett gólt, ez később a győzelmet jelentette. I

Vasas—Bp. Spartacus 5:4
Izgalmas, jó iramú mérkőzést láthatott az uszoda közönsége. Az első két negyedben úgy tűnt, hogy a Vasas könnyedén szerzi meg a győzelmet. Játékosai szép támadásokat vezettek, jól használják ki helyzeteiket, míg a Spartacus pólósai sokat kapkodtak. A mérkőzés második felében változott a játék képe, már nem volt fölényben a Vasas, a szövetkezetiek egyre jobban játkéba lendültek. Akár az egyik pontot is megszerezhetné volna a Bp. Spartacus. Hogy ez mégsem sikerült, az elsősorban azon múlott, hogy 4:3-as állásnál, egy perccel a találkozó befejezése előtt Deák a Vasas kapuja előtt nagy helyzetben hibázott. A látványos gólokot szerző szövetkezetiek megérdemelték volna a döntetlent.

SZEOL AK—Bp. Vasas Izzó 4:4
Szentesi Vízmű—Eger SE 5:4
Ú. Dózsa—Szolnoki Vízügy SE 7:3

FTC—Tatabányai Bányász 3:2

A bajnokság állása

1. Ú. Dózsa	10	0	—	1	59-40	18
2. OSC	10	8	1	1	59-36	17
3. FTC	10	7	2	1	62-50	16
4. Vasas	10	6	1	3	57-45	13
5. BVSC	10	6	—	4	54-46	12
6. Bp. V. Izzó	10	4	2	4	54-51	10
7. Bp. Spartac.	10	3	1	6	40-44	7
8. Tatabánya	10	3	1	6	40-52	7
9. Eger	10	3	—	7	39-47	6
10. Szolnok	10	2	2	8	47-63	6
11. Szentcs.	10	2	1	7	41-63	5
12. SZEOL AK	10	—	3	7	35-40	3

MB II

Salgótarján egyenesben

Sorsdöntőnek ígérkezett a 35. forduló, a legnagyobb érdeklődés a DVSC hazai mérkőzésére iránt nyilvánult meg. Dorog—Olabjányász 1:1
Budaörs—Vác 1:0
Votán—Komló 1:0
BTASK—Salgótarján 2:2
MÁV DAC—BKV Előre 0:0
Budaörs—Várpalota 1:1
Püfő—SZMTE 0:4
BVSC—Vác 3:0
Eger—Kazincbarcika 0:0
Szelecsárd—KKFSE 1:1
DVSC—V. Izzó 1:1

1. Salgótarján	35	21	9	5	70-31	51
2. V. Izzó	35	19	10	6	56-24	48
3. DVSC	35	21	6	8	47-34	48
4. Kazincbarc.	35	19	9	7	60-31	47
5. Eger	35	14	13	8	49-37	41
6. SZMTE	35	15	9	11	51-36	39
7. Budaörs	35	14	9	12	59-42	37
8. Vác	35	14	8	13	39-38	36
9. Votán	35	11	14	10	44-36	36
10. Dorog	35	13	9	13	33-33	35
11. BTASK	35	11	11	13	34-38	33
12. Otabányász	35	12	8	15	44-46	32
13. BVSC	35	10	12	13	46-49	32
14. Komló	35	12	7	16	35-41	31
15. Püfő	35	11	9	15	45-66	31
16. KKFSE	35	6	17	12	47-61	29
17. BKV Előre	35	8	11	16	31-46	27
18. Szelecsárd	35	8	9	18	36-65	25
19. MÁV DAC	35	7	8	20	10-72	22
20. Várpalota	35	6	8	21	40-71	20

VB-TOTÓ HATODIK FORDULÓ

Amikor olvasóink kezükbe veszik mostani, hatodik — és egyben utolsó — fordulónkat, már javában folyik a Mundial. Sőt mire a tippük beérkeznek, illetve amikor postára adják, már a csoportmérkőzések is befejeződnek. Ezt a fordulót csak azok „állják”, akik már ismerik a csoportmérkőzések eredményeit. A legutolsó csoportmérkőzés június 11-én zajlik le. Ezután három napon belül tippelni kell, s legkésőbb június 14-én postára kell adni a szelvényeket. Tehát csak azokat a tippket tudjuk érvényesnek elfogadni, amelyek június 14-én postára kerülnek. Hiszen már aznap este elkezdődik a középdöntő a továbbjutott csapatok részvételével.

A két középdöntőben a csapatok körmérkőzést játszanak. Az I. középdöntős csoportba jut: az első csoport első helyezettje, totónkban a neve: A1 — a második csoport, második helyezettje: A2 — a harmadik csoport első helyezettje: A3 — és a negyedik csoport, második helyezettje: A4.

A II. középdöntős csoportba jut: az első csoport, második helyezettje: B5 — a második csoport első helyezettje: B6 — a harmadik csoport, második helyezettje: B7 — és a negyedik csoport első helyezettje: B8.

A totónkban, mint látják, betűk szerepelnek a csapatok nevei helyett — hiszen még nem tudjuk a továbbjutottak a kiderülnek a továbbjutók a következő képpen kell tippelni: pl: ha az első csoport első helyezettje mondjuk Argentína lesz, akkor ez a csapat kapja az A1 nevet. Tehát a totónkban az A1 alatt mindig Argentínát értjük. Ez csak példa volt! Ha mi magyarok leszünk az első, akkor természetesen mi kapjuk az A1 jelet. És így tovább...

A fentieknek megfelelően a két középdöntős csoportban hat-hat mérkőzésre kerül sor. Mindenki játszik mindenkivel. A két első helyezett játsza a döntőt és a két második helyezett a harmadik helyért csap össze.

— Itt levágandó —

Ennek megfelelően a kérdések:

1. A2—A3	1	X	2
2. A1—A4	1	X	2
3. A1—A3	1	X	2
4. A4—A2	1	X	2
5. A4—A3	1	X	2
6. A1—A2	1	X	2
7. B6—B7	1	X	2
8. B5—B8	1	X	2
9. B5—B8	1	X	2
10. B7—B6	1	X	2
11. B8—B7	1	X	2
12. B5—B6	1	X	2

13. Ki lesz, melyik csapat lesz a VB harmadik helyezettje: .....

+1 Ki nyeri a VB-t? .....

Tájékoztatásul a VB csoportbocsátása

I. csoport:	III. csoport:
Argentína	Spanyolország
Magyarország	Svédország
Olaszország	Brazília
Franciaország	Ausztria
II. csoport:	IV. csoport:
NSZK	Peru
Lengyelország	Skócia
Tunézia	Hollandia
Mexikó	Irán

TUDOMÁNY • TECHNICA

Színes magazin

A NÖVEKVŐ VULKÁN

Megfigyelték, hogy a Kamcsatka-szigeten levő Avacsinszki vulkán kráterének felső része fokozatosan magasodik. A szovjet kutatók úgy vélik, hogy ez a közelgő kitörés jele. A Szovjetunió csendes-óceáni vulkánikus övezetének rendszeres kutatása több mint tíz éve folyik. A szakértők már megállapították azt, hogy a vulkáni kráterek emelkedése és bővülése néhány évvel, de nem egyszer néhány hónappal a kitörés előtt kezdődik.

VÉDETT MEDVÉK

A jegesmedvék, amelyekből ma már csak alig néhány ezer van a világon, a Szovjetunióban szigorúan védettek. Az idén tavasszal a Vrangel-sziget körül éppen az utódokat várták, a szovjet kutatók gondosan szemmel tartották, készen állva arra, hogy szükség esetén egészségügyi segítséget is adhassanak a jövődö medvemamáknak. Tavaszoként néhány fiatal medvét az állatkertekbe vándorolt a Vrangel-szigetről.

VADÁSZPARADICSOM

A Szovjetunió távol-keleti része valóságos paradicsom a vadászok számára. A területnek körülbelül kétharmad részét erdők borítják, amelyek tele vannak mindenféle állattal. A vadászati szezonban nem nehéz szemtel szembe kerülni egy vaddisznóval, vagy egy medvével. Ugyancsak sok vadász járja bőrel bevont hólécein a Szovjetunió távoli északi területét, a hóval borított tajgát.

A LEGRÉGIBB FÁK ÖSSZEÍRÁSA

Grúziában jegyzéket készítettek a legrégebb fákról. A jegyzékben több mint 3000 öreg fa szerepel. A legnagyobb közöttük egy 800 éves tölgy — 20 méter magas és törzsének átmérője 11 méter —, valamint egy gesztenyefa, amelynek koronája alatt körülbelül 200 ember tudna elrejtőzni. Az Alazani felső folyásánál 2000 méteres tengerszint feletti magasságban fekszik a legrégebb grúz erdő: egy festői tiszafa-liget.

Belgrád—szaloniki csatorna?

Megépít-e a belgrád—szaloniki csatorna? A jugoszláv vizgazdálkodási szakemberek napjainkban ismét gyors választ kérnek erre a kérdésre, mert csak ettől függően tudnak dönteni a Morava és a Vardar folyó halaszthatatlan szabályozási munkái ügyében.

A Morava dunai torkolatától a Dél-Morava forrásvidékéig, majd onnan a Pcinja medrét követve a Vardarig és azon Szalonikiig vezető csatorna megépítéséről 1961-ben elvi határozat született. Később az ENSZ szakértői bizottsága is megállapította, hogy a terv gyakorlatilag kivitelezhető.

A nagy létesítmény megépítéséhez szükséges pénzt azonban Jugoszlávia és Görögország egyedül nem képes előteremteni. Ezért hangsúlyozzák, hogy a csatorna létrehozásában más országok is érdekeltek, hiszen a belgrád—égytengeri 1880 kilométeres víziút mindössze 600 kilométerre rövidülne.

Intelligencia a génekben

Albert Jacquard professzor, híres francia genetikus, a Demográfiai Kutatóintézet egyik vezetője, Jean-Michel Goux professzor a párizsi egyetemen tanít. Mindketten számos genetikai mű szerzői. Velük készített interjút Alexandre Boviatis a France Nouvelle számára, melyet (terjedelmi okok miatt) rövidítve közlünk az alábbiakban.

— Hogyan látják az intelligencia öröklődésének kérdését?

Albert Jacquard: Aki valamelyest is foglalkozott genetikával, főleg emberi genetikával, annak észre kell vennie, hogy a genetikában használt bizonyos fogalmakkal más szakemberek visszaélnak, amikor a nevezetes problémát boncolgatják: örökletes-e az intelligencia? Régi probléma ez: a velünk született és szerzett képességek ügye.

Sajnos, sokan ezen a téren feje tetejére állítják a tudományt. Azt várják a genetikustól, hogy mondja meg pontosan, mi a velünk született és mi a szerzett képesség, más szóval hány százalékban befolyásolja az intelligenciának nevezett sajátos tulajdonságot a genetikai örökség és a környezet. A kérdés ilyen feltevése persze zsákutcába vezet.

Jean-Michel Goux: A genetikusok valójában azzal foglalkoznak, hogy milyen változások figyelhetők meg egy meghatározott populációban. A változások leírására valóban használunk számadatokat, százalékokat, így jár el a kvantitatív genetikai, a biometria, a populációgenetika. Ennek azonban semmi köze az olyan kutatásokhoz, amelyek a változások okait vizsgálják.

Albert Jacquard: Úgy van. Az a baj, hogy a változások tudományosan megalapozott elemzéséről indokolatlanul és sokszor észrevétlenül átártnak az okok elemzésére. A genetikusokkal, sőt a matematikusokkal is előfordul, hogy akaratlanul átsiklanak egyik területről a másikra.

Ami engem illet, egyáltalán nem hiszem, hogy ilyen kategóriákban lehetne felvetni a velünk született és szerzett képességek kérdését. Hadd éljek egy hasonlattal. Teszem azt, Mozart valamelyik hegedűversenyét egy bizonyos művész előadásában szeretem hallgatni és nem másokban. Erre most azt kérdezik tőlem: hány százalékban köszönhetem zenei élvezetemet Mozartnak, és hány százalékban a hegedűművészetnek? Erre csak vállat vonhatok, és azt felelhetem, hogy a kérdés badar.

Azt mondanám, hogy a genetikai örökség a partitúra, a környezet pedig az előadó. Az egyén a maga kialakult formájában, akárcsak kedvenc lemeze, mindkét tényezőnek köszönheti létezését, de nem lehet meghatározni, hogy melyiknek, milyen arányban. Ez persze csak hasonlat, nem kell szó szerint venni. Arra talán rávilágít, hogy bizonyos kérdésekre nincs mit válaszolni, mert nincs értelme. Angol tudósok legutóbb 61,5 százalékban veleszületettnek, 38,5 százalékban szerzettnek minősítették az intelligenciát. Ha a fordítottját állítanák, akkor is tiltakoznék, mert magát a felosztás elvét tartom tévesnek.

Jean-Michel Goux: Nem egészen értek egyet a zenei hasonlattal. En azt mondanám, hogy az ember tulajdonságai 100 százalékosan örököltek és 100 százalékosan a környezet által meghatározottak! Az egyént teljes mértékben meghatározza mind genetikai struktúrája, mind pedig környezete. Nem lehet a környezettől elszakítva beszélni a génekről, sem pedig a génektől elszakítva a környezettől.

ról. A két tényező együttes léte nélkül nem volnának előlények.

Albert Jacquard: Hát persze, minden hasonlat sántít.

Jean-Michel Goux: Amikor az embrió, majd a gyermek fejlődési mechanizmusát vizsgáljuk, nem lehet különválasztani a géneket a környezettől.

Albert Jacquard: Tökéletesen igaz van. Az a baj, hogy a két tényezőt mindenáron külön akarják választani. — Nem szolgálhatja a változások vizsgálata bizonyos esetekben az okok vizsgálatát.

Albert Jacquard: Egyelőre csak azt vizsgálhatjuk: mennyiben módosítják a tulajdonságokat a környezet változásai? Adott genetikai örökség mellett, és milyen módosulásokat idéznek elő a genetikai különbségek ugyanazon környezetben. Ezek nagyon érdekes és hasznos kutatások, de nem az okok meghatározását jelentik.

— Térjünk át egy lényeges kérdésre: mi is voltaképpen az intelligencia?

Albert Jacquard: Itt van a kutyá eltemetve. Ami engem illet, be kell vallanom, hogy egyszerűen nem tudom. Véleményem szerint az intelligencia még munkafogalomnak sem hasznos. Binet, a századunk elején működött kiűnő pszichológus, az első tesztek megteremtője azt mondta: „Intelligenciának nevezem azt, amit a tesztem mérnek.” Ez becsületes válasz.

Világosan le kell szögezni: az intelligenciahányados csak akkor mérni az intelligenciát, ha az intelligenciát a hányados segítségével definiálják. Ha ennek tudatában vagyunk, elkerülhetünk számos komolytalan hipotézist, például azokat, amelyek a társadalmi elkülönítést egyes gyermekek iskolai kudarcával indokolják.

Jean-Michel Goux: Sokkal konkrétabb és tartalmasabb a képesség fogalma. Ha képességről beszélünk, rögtön felteszük a kérdést: mire? Ez több dimenziós, soktényezős elemzést tesz lehetővé. Így megérthetjük, hogy sokféle képesség és tehetség van, és nem lehet őket rangsorba állítani.

Albert Jacquard: Az egyének szellemi aktivitása különböző. Erdeklődésük, hajlamaik is mások. Az aktív zenélés képessége például nagyobb vagy kisebb mértékű lehet. Ez összefügg a genetikával.

Meg kell azonban mondani, ez a probléma olyan bonyolult, hogy egyelőre semmiféle komoly adatunk nincs róla. Nagyon lehetséges, hogy a gyermekeknek differenciált nevelésre és tanításra lenne szükségük. Olyan pedagógiát kellene kidolgozni, amely ezeket a különbségeket figyelembe veszi.

— Hogyan írná le mégis azokat a tényezőket, azokat a szellemi adottságokat, amelyekről az intelligenciának nevezett tulajdonság kialakul?

Albert Jacquard: Ezt a kérdést a pszichológusoknak kellene feltenni. Választani lehet számos kritérium között, amelyek a szellemi tevékenység sok változatának valamelyikével függenek össze: az elvont gondolkodás képessége, a koncepcióalakítás képessége, kreativitás, mások koncepcióinak elfogadása és megértése... Ahány ember, annyi módja van az intelligenciának.

Jean-Michel Goux: Szerintem az „intelligencia” szó annyira bonyolult és sokdimenziós jelentőséget jelöl, hogy a mai tudomány még nem képes komolyan foglalkozni ezzel a problémával. Az intelligenciahányados például nagyon is vitatható fogalom...

Albert Jacquard: Beszéljünk erről a nevezetes hányadosról! Jól kidolgozott tesztekkel

valóban meg lehet állapítani, hogy egy gyermek rendelkezik-e ilyen vagy olyan képességgel, tehetséggel. De a pszichológus beállítottága, amikor egyedlen szám, az intelligenciahányados segítségével akarja kifejezni megfigyelései összességét, egészen más. Ki ne ismerné az úgynevezett „pygmalion-effektust”? Jól meghatározta Rosenthal, a híres amerikai pszichológus: az intelligenciahányados mérésének eredménye szorosan összefügg a megfigyelő beavatkozásával. Rosenthal végezte azt a híres kísérletet, hogy egy iskolában tesztekkel megmérte a tanulók intelligenciahányadosát, azután a tanároknak hamis eredményeket adott meg. A 90-es intelligenciahányadosú tanulóra azt mondta, hogy 130-as eredményt ért el, és megfordítva. Amikor egy év múlva visszatért az iskolába, azt tapasztalta, hogy az újabb tesztnél a tanulók intelligenciahányadosa jól megfigyelhetően közeledett ahhoz a hamis eredményhez, amelyet ő a tanárokkal közölt!

— Akkor talán maga a teszt használata is helytelen?

Albert Jacquard: A teszt elsősorban a kulturális adaptációt szolgálja. Azokat a gyermekeket segíti kiválasztani, akiknek társadalmunkban sikerül lesz, karriert fognak csinálni, mert éppen így állították össze a tesztet. Arra azonban nem alkalmas, hogy az emberi pszichikum valamely önmagában vett tulajdonságát mérje. Egyébként saját tapasztalatunkból is tudjuk, hogy szellemi képességeink az idők folyamán változnak, sokszor napról napra.

Tudományos szempontból a fajelmélet abszurdum. Az emberi nem számára a sokféleség gazdagságot jelent. A biológiai különbségeket nem szabad az egyenlőtlenség bizonyítékának tekinteni, és a különbségek alapján az egyéneket vagy csoportokat rangsorolni. A különbségek az emberiség kollektív örökségéhez tartoznak, és lehetőségeiket gazdagítják.

A nagyság titka

Eötvös József szellemes megállapítását rejtettük el az ábra három hosszú sorában.

Vizszintes: 1. Aiac. 5. A megállapítás első része (zárt betűk: Z, S, M.). 14. A kohóból kivengetett olvasztott érc. 16. Elpattanó (labda). 17. A szabadság. 19. A tatószerrrel átitatott. 21. Férfinév. 22. Kiss Adám. 24. Barnásan zöld. 25. A labdajátékok célja. 27. A gyümölcsnek is van. 28. A megállapítás második része. 31. Vizinövény. 32. Crna... (Montenegró mai neve) 33. Megilletődten suttozja. 35. Hangtalan néző! 36. Vergilius eposzai. 37. A cukor hőenergiát adó. 38. Női becenev. 40. Férfinév. 41. Egyszerű gép fordítva. 42. VIK. 43. Heyerdahl személyneve. 48. Maga mögé utasít. 49. Testrész. 47. Keresztül. 48. Világűr, régiesen. 50. Hatvan hónapja. 52. Látvakos. 54. A dihenést szolgálja. 55. Kötöző. 57. Megszabadít mást a pénztől. 59. Táplálék. 60. Heves megyei község. 62. A közelítással kapcsolatos. 66. Küzdelem. 68. Varrónó igéje. 69. A gabona kévéiből rakott kereszt. 70. Japán pénzegység. 71. Ismert Kosztolányi-vers címe. 73. Az egyptomi alkirályok hivatalos címe volt. 75. Súlymérték rövidítése. 76. ...-bajjal (nagy nehezen). 78. Téli közlekedési eszköz fontos része. 80. Nagyszámú.

Függőleges: 1. Község Pest megyében. 2. A skandium vegyjele. 3. Kiejtett kettős mássalhangzó. 4. Diplomáciai

KIS TÖRTÉNETEK

Híres emberekről

Voltaire három esztendő teltől II. Frigyes porosz király udvarában. Mikor engedélyt kért XV. Lajos francia királytól, hogy évekig a porosz király vendége lehessen, az uralkodó elégedetten dörmögte:

— Semmi kifogásom elene. Legalább egy boldogdal több lesz Potsdamban, és eggyel kevesebb Versailles-ban.

Nagy Frigyes udvarában Voltaire rendkívüli tekintélynek számított. Egy reggel egy porosz generális jelent meg a szállásán, s arra kérte, hogy nézze és javítsa át emlékiratait. Közben egy apród érkezett a királytól, s Frigyes néhány költeményt nyújtotta át ellenőrzésre és bírálatra.

— Bocsásson meg, tábornokom — fordult vendégéhez Voltaire —, először a király szennyesét kell kimosnom, aztán kerülhet majd sor az önére...

A porosz király arra biztatta író és bölcsész vendégeit, hogy felejték el teljesen felséges rangját, és viselkedjenek társaságában szabadon és oldottan. Egyik francia vendége azonban annyira feloldódott, hogy elvettette a határt. Voltaire észrevette, hogy Frigyes arca elkomorodott, s ezzel a szellemes megjegyzéssel igyekezett kiközösíteni a honfitársa által ejtett csorbát:

— Csitt! — szolt hozzá félhangon. — Beszéljünk hangosan, nehogy a király felfigyeljen.

Voltaire-nek udvari és egyházi ellenfelei elől el kellett menekülnie Franciaországból, és hosszabb időt angol földön töltött. Egy ízben titokban vissza akart térni hazájába, ám a határon a vámőrök megállították a hintáját. Voltaire feszengve várta a kérdést, de abban nem volt semmi különös:

— Van valami elvámolnivalója?

— Uraim — lélegzett fel az író —, én csak magamat

akarom becsempészni Franciaországba.

A ferneyi kastély mindig nyitva állott a külföldi látogatók előtt. Egy vendéget annyira fellelkesített az idős Voltaire szívéllyessége, hogy megkérte: hadd maradjon néhány hétig a búbajos helyen.

— Uram — mosolygott Voltaire —, ön szöges ellenében leledzik Don Quijotével. Cervantes regényhőse ugyanis a vendéglátókat kastélyoknak képzelte, ön pedig a kastélyt képzelte vendéglátónak.

1778-ban felkereste Ferneyben Voltaire-t egy szerzetes, és mindenáron meg akarta téríteni. A bölcs öreg egy darabig türelmesen hallgatta a papot, aztán szeliden megkérdezte tőle:

— Tisztelendő uram, megtudhatnám, ki küldte önt ide?

— Hogy ki küldött? — hökkent meg a pap. — Engem az Úristen küldött.

— Az Úristen — bölgött Voltaire. — Akkor talán megkérhetem, hogy mielőtt tovább tárgyalunk, nyújtsa át nekem a megbízólevelét.

Savinien de Cyrano de Bergerac, XVII. századbeli francia író, költő, párbajhős és bölcselő, akinek regényes életét mindinkább Edmont Rostand verses drámájából ismerjük, kedvelt alakja volt a párizsi szalonoknak.

Egy este Cyranonak és barátainak feltűnt, hogy a háziasszony csinos, ifjú szobaciacija gyönyörű briliánsgyűrűt villogtat az ujján.

— En úgy látom — jegyezte meg egy drágakőértő nemesúr —, hogy a briliáns makulátlan és valódi.

— Uraim — vágott közbe Cyrano —, tiszteljük meg a kecses leányzótt azal, hogy briliánsát hibásnak és hamisnak tartjuk. Mert hiszen ha a briliáns makulátlan és valódi, akkor nyilván a leányzó hamis, erénye pedig aligha makulátlan!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83
84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97
98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111
112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125

képviselő tagja. 5. Belaképek. 25. Fűves terület. 26. Jövődöbeli. 29. Szigetlakok. 30. ...le-gonda (Wagner is felfedezte a Parsifalban). (A magyarországi egyik szerepe). 33. Mezőgazdasági cikkek az országban szerepel. 64. Falat rak. 65. Ritmikus lengés. 67. Idegen női név. 72. AEE. 73. A kálium és a cirkónium vegyjele. 74. Nem is mög. 77. Római 950. 78. Tiltás. 79. Pianissimo. 80. Beküldési határidő: 1978. június 17.

Bővül a magyar-indiai gazdasági együttműködés

Lázár György, a Minisztertanács elnöke hivatalában fogadta George Fernandes indiai iparügyi minisztert, aki a magyar-indiai gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési vegyes bizottság most véget ért budapesti ülészakán indiai részről a tárgyalásokat vezette. A szívélyes légkörű találkozó jelen volt Keszér Jánosné könnyűipari miniszter, a vegyes bizottság társelnöke és Arun Kanti Das, az Indiai Köztársaság budapesti nagykövete.

A tárgyalásról készült jegyzőkönyvet a vegyes bizottság két társelnöke hitelesítette, és ezzel véget ért a Könnyűipari Minisztériumban a magyar-indiai gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési vegyes bizottság harmadik ülése.

A jegyzőkönyv, amelynek aláírásánál ott volt Arun Kanti Das, az Indiai Köztársaság budapesti nagykövete, megállapítja, hogy a tárgyalások során az együttműködés sok új területét tárták fel és vitatták meg; így a többi között az Indiában fellelhető wolframérc és ilmenit feldolgozásában való magyar közreműködés lehetőségét. Megállapodtak abban, hogy a lámpagyártást a fénycső- és fénycsőgyártáshoz szükséges gépek előállítására is kiterjesztik. Tervezik csuklós autóbuszok közös gyártásának megszervezését Indiában. A gyógyszeriparban meglévő gyümölcsöző kapcsolatok to-

vábbfejlesztésére a magyar fél újabb gyógyszerek gyártási technológiáját adja át. Magyarország kész segítséget nyújtani az indiai mezőgazdaság-fejlesztési célok megvalósításában is modern farmok létesítéséhez, a zöldség- és gyümölcsstermesztéshez és a termékek feldolgozásához. India szívesen vesz részt hosszú lejáratú szerződés keretében olyan termékek gyártásában — a magyarországi fogyasztás kielégítésére — amelyeknek termelésével hazánkban az ipari szerkezet átalakítása, illetve nyersanyag- és munkaerőigényessége miatt felhagyunk.

Magyarországi tartózkodása során az indiai miniszter a két ország közötti gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokat fejlesztéséről megbeszéléseket folytatott dr. Bíró József külkereskedelmi miniszterrel és dr. Romány Pál mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterrel.

Az indiai iparügyi miniszter az indiai nagykövetségen sajtótájékoztatót tartott, amelyen ismertette a magyar-indiai kapcsolatokat, továbbfejlesztésük lehetőségeit. Indiának szomszédaival és más országokkal való politikai kapcsolatát elemezve a miniszter hangsúlyozta kormányának abszolút el nem kötelezettségét. Ugyanakkor — mint mondotta — India elkötelezte magát a teljes leszerelés, valamint a béke ügye mellett.

Pápán tanácskozott az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága

A hústermelés, a feldolgozás az -ellátás és az -export fejlesztéséről tárgyalt a Pápai Hűsokkombinátban az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága. Cselötei Lászlónak, a bizottság elnökének megnyitása után Kovács Sándor mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes szóban egészítette ki a bizottság elé terjesztett jelentést. Megállapította, hogy az ötödik ötéves terv eddig eltelt időszakában a tervezettnek megfelelően alakult a hústermelés.

Az állami húsipar a negyedik ötéves tervben összesen 4,7 millió forintot ruházott be, a mostani tervidőszakban pedig már 10,5 milliárd forintot költhet új üzemek építésére és a meglévő korszerűsítésére. Ennek eredményeként a tervidőszak végén 1975-höz képest a sertésvágó-kapacitás 40, a marhavágó-kapacitás 55, a szalámgyártás 50, a dobozolt sonka- és húskonzervgyártás 100 százalékkal növekszik. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy teljes mértékben megvalósul a termelés és a fel-

dolgozás összhangja, és a mindenkori kereslethez igazodhat a húsipar termelése, választéka. A vitában több képviselő sürgette a húsiparhoz szorosan kapcsolódó hűtőtorlóter fejlesztését. Ugyancsak többen szóva tették, hogy a korszerű nagy anyagi ráfordítást követelő hűsfeldolgozó üzemek csak akkor hozzák meg a várt eredményt, ha az eddiginél nagyobb gondot fordítanak a higiéniai követelmények megtartására, s fegyelmelzetten, pontosan, az előírt szabványok szerint termelnek.

Hangoztatták azt is, hogy a magyar élelmiszeripar-gyártás fordítson nagyobb figyelmet az élelmiszeripari üzemek fejlesztésére. Olyan eszközöket, berendezéseket állítson elő, amelyek lehetővé teszik ezeknek a kapacitásoknak a korszerűsítését, technológiájuk fejlesztését.

Hozzászólásukban többen foglalkoztak a hazai húsállással. Megállapították: most már esztendőnk óta zavartalan és kiegyensúlyozott a hús- és húskészítmény-kínálat.

Megszüntették vasútvonalak

Az elmúlt tíz év alatt több mint 1400 kilométer hosszúságú, kis forgalmú, gazdaságatlan vasútvonal szűnt meg, mintegy 20 millió utas, és 2,2 millió tonnás áruforgalmát mind a közúti közlekedés vette át. A 12 évre előirányzott programnak több mint kétharmadát teljesítették. Az intézkedés révén a népgazdaság csaknem 900 millió forint beruházástól mentesült (megszüntetés hiány ugyanis vasútvonalakat fejleszteni kellett volna), s folyamatosan évi 178 millió forintot takarít meg. A forgalom megszüntetését követően — meghatározott időn belül — gondoskodnak a vasútvonalba épített anyagok, létesítmények bontásáról. Sok helyen ezt a munkát a helyi táncosok, a termelőszövetkezetek végzik, rendezik a terepet, hasznosítják az anyagokat, s ismét a mezőgazdaság szolgálatába állítják a felszabadult területet.

A közlekedés célszerű munkamegosztását, a gazdaságabb fuvarozást szolgáló intézkedéseket — egy-két kivétel-

től eltekintve — kezdettől megértéssel támogatták az érintett területek vezetői, akik a szanálás előkészítése során felmerült vitás kérdések megoldásában is segítettek. A tapasztalatok alapján a megszüntetett vonalakról a közútra terelt forgalmat zavartalanul bonyolítják le, sok helyen javultak is a közlekedés feltételei. Ennek ellenére a legutóbbi időben a helyi vezetők megértése és segítése már nem egyértelmű, lassult a szanálás is. 1976-ban 184 kilométer, 1977-ben már csak 86 kilométernyi vasútvonalat szüntettek meg. Az idén eddig 120 kilométernyi vasútvonal szűnt meg a közlekedés.

Változatlanul fontos tehát a közlekedéspolitikai koncepcióban meghatározott program végrehajtása, amely szerint a területek hátralevő éveiben még 323 kilométer normál, 220 kilométer keskeny nyomközű és 153 kilométer-gazdasági, összesen tehát 696 kilométer vasútvonalat kell megszüntetni.

Az idegenforgalom feladatai

Országos idegenforgalmi tanácskozást tartottak a Royal Szállóban a szakma vezetői. A megbeszélésen részt vett és felszólalt Molnár Károly belkereskedelmi miniszterhelyettes.

Sívó Tibor, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője tájékoztatta a résztvevőket az idei év első négy hónapjának tapasztalatairól, amely idegenforgalmi szempontból kedvezőnek bizonyult. Négy hónap alatt csaknem 2,3 millió — a tavalyinál félmillióval több — külföldi érkezett hazánkba. Három év óta először az idén nőtt a tőkés országokból hozzánk látogatók száma, s a tőkés bevételek is emelkedtek. Szocialista idegenforgalmunk a terveknek megfelelően alakult — eddig húsz százalékkal nőtt. Csaknem egymillió magyar állampolgár utazott külföldre, 18 százalékkal több, mint tavaly négy hónap alatt.

A tanácskozáson fölvetették a résztvevők az idegenforgalom gondjait. A Balaton túlszűfolt, s a környezet és a tisztaság védelmében igen sok tennivaló van a partok „gazdáinak”, közöttük a tanácsoknak és a vendéglátó vállalatoknak egyaránt. Pontos feladatként jelölték meg a szolgáltatások színvonalának növelését — főként olyan területeken, amelyekhez különösebb beruházás sem kell: a szellemi kapacitások, a rendelkezésre álló lehetőségek hatékonyabb felhasználására.

A megbeszélésen szóba került, hogy az idegenforgalom, a turistaforgalom örvendően nő, az utazási irodák azonban — az IBUSZ ügyeleti szolgálatát kivéve — szombat délutántól hétfő reggelig zárva vannak. A helyzetet mindegyre változtatni kell, s a minisztérium ellenőrizi, hogy ez a fajta szoleáltatás mefelel-e a követelményeknek. Felhívta a figyelmet a szálláshelyeknek — főként a kollégiumi szálláshelyeknek a nem túl zsúfolt, de az eddiginél jobb kihasználására. A fizetővendég-szolgáltatás fejlesztésére az idegenforgalmi szerveknek érdekeltté kell tenniük a lakosságot, hogy szervezettebben lehessen felhasználni ezeket a lehetőségeket.

A teendők között jelölték meg a tanácskozáson a Balaton zsúfoltságának enyhítését, az ország más tájait ajánló idegenforgalmi programok készítését. Foglalkoztak a dunántúli idegenforgalom időszerű tennivalóival is: ezen a területen egyre több a külföldi, s az ületek és éttermek kínálatának, választékának a növekvő igényekhez kell alkalmazkodni.

Jog a dohányfüstmentes, tiszta levegőre

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) közgyűlése 31. ülészaka végeztével, 151 tagállama egyöntetű jóváhagyásával, határozatban szólította fel a világ országait: rojnak ki magasabb adót a cigarettakereskedelmre, és korlátozzák a dohányzást népszerűsítő hirdítéseket. A világszervezet a cigarettagyártásnak és fogyasztásnak az elmúlt három évtizedre jellemző, riasztó növekedésére hívja fel a figyelmet. A dokumentum rámutat: bizonyított, hogy a dohányzás jelentős mértékben fokozza a tüdőrák, más mellkasi megbetegedéseket és a terhesség alatt bekövetkezett magzati fejlődési rendellenességek valószínűségét.

A határozat hangsúlyozza annak fontosságát, hogy időben figyelmeztessék a fiatalokat a dohányzás veszélyeire; és rámutat arra, hogy a nem dohányzóknak „joguk van a dohányfüstmentes, tiszta levegőre”.

Hazánkban járt — négytagú delegáció élén — Horst Elfe, a Nyugat-berlini Kereskedelmi és Iparkamara elnöke. Megbeszélést folytatott Kallós Ödönnel, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnökével a két kamara közötti együttműködés továbbfejlesztéséről. A nyugat-berlini vendéget fogadta Török István külkereskedelmi miniszterhelyettes.

Sikerese volt a tavaszi BNV

A Budapesti Nemzeti Vásár sikeres fóruma volt gazdasági vezetők, üzletemberek találkozóinak, az ipari és kereskedelmi kapcsolat kiépítésének és bővítésének — mondotta a BNV tapasztalatait összegező nyilatkozatában Bíró József külkereskedelmi miniszter. — Nem érdektelen utalni arra, hogy az idén mintegy 2500 nemzetközi vásárt rendeznek a világ különböző országaiban, s több tízezerre tehető a szakkiállítások száma is. Így érthető, hogy még a legnagyobb cégek is gondosan mérlegelik: hol képviseltesék magukat. Ezért sok nemzetközi árubemutató az utóbbi időben csökkent a résztvevők száma. Ami minket, illet, elmondhatjuk, hogy a tavaszi BNV változatlanul rangos helyet foglalt el a kiállítások sorában.

Öt éve költözött a vásárváros Kőbányára, ahol nem csupán a vásári munka technikai feltételei javultak, hanem a kiállítási terület is megnőtt. Az idén már 70 ezer négyzetméterre mutakozhatott be 28 ország és Nyugat-Berlin csaknem kétezer vállalata. Ha lett volna több hely, sok más cég is jött volna, ami azt bizonyítja: üzletfeleink is szorgalmazták a kereskedelmi kapcsolatok elmélyítését, jó vevőnek és megbízható szállítónak tartják Magyarországot.

Még nem is olyan régen sokan úgy vélték: a vásár akkor eredményes, ha azon minél több üzleti megállapodás, kooperációs szerződés születik. Ma már nem ezzel mérjük a BNV hatásfokát. A magyar vállalatoktól azt várjuk — és ennek a termelőzsemek általában meg is felelték —, hogy kínálatukat a nemzetközi élmezőnyhöz igazítsák. Az idei

BNV nagydíjai is bizonyítják az ipar alkotómunkájának értékét egy olyan időszakban, amikor a külső gazdasági körülmények nehezékké váltak. E termékek sikere is ösztönzi vállalatunkat, hogy javítsák tovább versenyképességüket, emeljék termékeik műszaki színvonalát.

A vásár kilenc napja alatt a szakemberek tanulmányozták a külföldi kiállítók eredményeit, értékelték ajánlataikat. Ebből a szempontból is igen hasznosnak tartjuk a BNV-t.

Láthatjuk, hogy a KGST-országok ismét továbbléptek a szocialista integráció útján. Örvendés, hogy a beruházási javak budapesti bemutatója is jól szolgálta a komplex program célkitűzéseit. Az itteni tapasztalatok is meggyőzték arról, hogy hatékony fórumot kell teremteni a vállalatoknak a közvetlen kapcsolatok további elmélyítésére.

Több ország hivatalos kiállítással képviseltette magát. Ez is jelzi, hogy a kereskedelmi világban pozitívan ítélik meg gazdaságunk helyzetét, lehetőségeit. Kedvező tapasztalatokat szerezhetünk az UNIDO, az ENSZ iparfejlesztési szervezetének a BNV-re látogatott képviselői is. Tanácskozásukra 16 afrikai és ázsiai ország küldte el delegációját hazánkba.

Mind a magas szintű tárgyalások, mind pedig a vállalatok közötti közvetlen megbeszélések igazolták várakozásunkat: kereskedelempolitikai és üzleti szempontból egyaránt sikeres volt a most véget ért Budapesti Nemzetközi Vásár — fejezte be nyilatkozatát Bíró József külkereskedelmi miniszter.

Magyar üzletkötések Hannoverben

Kilenc mozgalmas nap után bezárta kapuit a hannoveri nemzetközi vásár, a tőkés Európa legnagyobb gépipari-termék-bemutatója. A 107 ország több mint ötezer kiállítója között a Hungexpo tervezésében kilenc magyar gépipari termelő- és külkereskedelmi vállalat vett részt e rangos nemzetközi seregszemlén. Mint a vásár befejezésével elhangzott hivatalos nyilatkozatokból is kitűnt, a meglehetősen lanyha beruházási tevékenység és az eléggé pesszimista konjunktúra-előrelétek következtében az érdeklődés, a látogatók száma csakúgy, mint az üzleti tárgyalások élénksége általában elmaradt a követelményektől.

Ilyen körülmények között a kiállítók még inkább igyekeztek legújabb eredményeik bemutatásával vonzani magukhoz a vevőket.

A nemzetközli áruvásárok eredményessége ma már aligha mérhető az ott köztét konkrét üzletek mértékével, hiszen az effajta árubemutatók mindenekelőtt az információk, a piaci viszonyok felmérése, a kapcsolatfelvétel fórumai. Alkalmassak olyan tárgyalások lefolytatására, amelyek később konkrét üzletekben realizálódhatnak. Ezt is figyelembe véve, eredményként könyvelhetjük el, hogy a magyar cégek jelentős megrendelésekkel a tarsolyukban tértek haza. Az Elektromodul például tavaly mársfél, az idén 2 millió nyugatnémet márka értékben kötött megállapodásokat különféle elektromos alkatrészek exportjáról NSZK-beli partnerekkel, csak azért nem nagyobb értékben, mert az érintett magyar termelővállalatok kapacitásai, illetve rendelkezésükre álló nyersanyagok hiányában a vállalat nem vállaltak. Hasonló problémáról számolt be a vilamos mérőórák tekintetében

a Ganz Műszer Művek képviselője is.

A kiállított magyar termékek közül nagy volt az érdeklődés például a Lignimpex cementkötésű forgácsoló iránt, vagy a Videoton VT 20-as adatbázis-kezelő rendszere iránt, amelyet a fehérvári vállalat bajor céggel kooperálva gyárt. A már meglevő kooperáció továbbfejlesztéséről, illetve újabb létesítéséről minden jelenlévő magyar cég tárgyalt. Erről származik például az Interkooperation Külkereskedelmi Vállalat képviselői csakúgy, mint a Ganz Mérőműszergyártó vagy az Irodagép-technikai Vállalat képviselői. A nyugatnémet Adler-Triumph a Magyar Optikai Művekkel érvényes együttműködését egészíti ki különféle irodagépek gyártásában és újabb termékekre terjesztve ki a kooperációt. Tárgyalnak a Videotonnal is, különféle számítástechnikai kiegészítő berendezések kooperációs gyártásáról és kölcsönös szállításáról. Eredményesnek ígérkező tárgyalásokat folytattak a vásáron például a Transelektro, a Magyar Alumíniumipari Tröszt és a Nikex munkatársai is.

A most bezárt nemzetközi vásár fontos tanulsága az is, hogy az éles versenyben a termékek műszaki jellemzői, a szállítási kereskedelmi feltételei mellett megnőtt a formatervezés jelentősége. Különösen az elektronikus berendezések, híradástechnikai cikkek, számítógépek és perifériái, valamint az irodai gépek külső megjelenésében szembetűnőek az új formák, de nem hiányzott a meglepetés e tekintetben a nehéz teherautók között sem. A magyar termékek közül a Videoton új ruhába öltöztetett VT 60-as számítógéprendszerét kelte feltűnt.

Életmentők kitüntetése Szolnokon

Két életmentőt tüntettek ki Szolnokon, a megyei tanács székházában. Nagy László, a Vasipari Vállalat kunszentmártoni gyáregységének technika a július 20-án élete kockázatával kimentette Lovas Jánosné 57 éves kunszentmártoni lakost a megáradt Körösből. Szegedi István, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szolnoki gépészmérnök megakadályozta, hogy egy ideggyengeségben szenvedő munkatárs pillanatnyi elmezavarában kiugorjon a vállalat harmadik emeleti szobájának ablakából; az utolsó pillanatban elkapta, és fenntartotta mindaddig, amíg segítség érkezett.

A Minisztertanács által adományozott Életmentő Emlékéremet Barta László, a Szolnok megyei Tanács elnöke adta át a két bátor embernek.

Az első 750 kilovolts magyar transzformátor a Ganz Villamosági Művekben elkészült. A berendezést a KGST-országok közös beruházásával épülő Albertirsa-Vinnyica közötti távvezeték magyarországi végpontjánál, az albertirsai állomáson helyezik üzembe.

Exportszállítmányt indítottak útnak Svédországba a Bodrogkeresztúri Kerámiaüzemből. A gyár határainkon túl is kedvelt termékeiből ezúttal a különlegesen szép fonttitermésű vasár- és vöröskosarak, virágcsereptálok, süteményestálak az ügyes kezű mesterek izlését dicsérik.

Költönek a gépek és a kócsagok Európa egyik legnagyobb madárrezervátumában, a Fertő-tavon. A magyar és az osztrák szakoson egyaránt nagy tömegben fészkelnek a ritka madarak. A határ közelében levő nagy kiterjedésű Sandeki madárszigeten mintegy 300 pár kócsag, szürke-, vörös- és kanalgém rakott fészket, s az első tojásokból már ki is keltek a fiókák.

Ülőfeszített vasbeton híd szerkezetének építését kezdték meg Győrött. A hidépítők a víz felett betonoznak. A házánkban először alkalmazott gazdaságos módszerrel még az idén a teljes modern hidat megépítik, és beemelik a feljáróhidak tartóelemeit is. Az új híd a Mosoni-Dunán ível át, a győri kikötő közelében.

Magyar-francia közös fejlesztésű kisszámítógép nullszériájának gyártását kezdték meg a székesfehérvári Videoton gyárban. Az R 11 jelű komputer a nagyobb teljesítmény és műveleti sebesség mellett többféle háttér-készülékkel, adatrögzítővel kapcsolható össze, és beilleszthető a szocialista országok egyesített számítástechnikai rendszerébe; sorozatgyártását 1979-ben kezdik el.

Picasso-gyűjtemény. A párizsi Louvre-ban kiállítják Pablo Picassó magánygyűjteményét, amelyet örökösei a francia államnak ajándékoztak. A tárlaton Matisse, Cézanne, Rousseau képein kívül többek között négy Corot-, két Chardin- és hat Renoir-festmény is megtekinthető.

Tízezer hektáros pihenőerdő kialakítását kezdték meg Győr közelében, a sokoráljai dombvidék keleti nyulványain; ezt a részt a következő néhány évben fokozatosan kirándulóterületté alakítják át, s ennek során 35 kilométernyi úthálózatot is építenek.